

GRAIUL DÂMBOVITEI

REVISTA INVAȚATORILOR DIN JUDEȚUL DAMBOVIȚA
A P A R E L U N A R

Redactor: **VICTOR GHICULESCU**
Președintele Asociației

Inscris în Registrul de publicațiuni al Trib. Dâmbovița Nr. 2/940

GRAIUL DÂMBOVITEI

REVISTA INVĂȚĂTORILOR DIN JUDEȚUL DAMBOVIȚA
A P A R E L U N A R

Redactor: VICTOR GHICULESCU
Președintele Asociației

Inscris în Registrul de publicațiuni al Trib. Dâmbovița Nr. 2,940

INCHINARE

eroilor învățători dâmbovițeni căzuți
în luptă pentru Neam și Țară.

**COMITETUL ASOCIAȚIEI
(COMISIE INTERIMARĂ)**

VICTOR GHICULESCU-Bezdead, Președinte

GH. POPESCU-Secueni, Vicepreședinte

IANCU MILEA-Târgoviște, Secretar

GH. CRISTESCU-Sturzeni, Casier

AL. LUCA-Potlogi, Membru

D. APOSTOL-Găești "

N. DRAGOMIR-Bălteni "

GRAIUL DÂMBOVIȚEI

Abonament anual Lei 180

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

**Datoria fiecărui coleg este să susțină moral și material
revista Asociației.**

**Corespondența privitoare la Redacție și Administrație
cum și cărțile de orice natură pentru recenzii se
vor trimite pe adresa: D-lui Victor Ghiculescu,
Casa Învățătorilor, Rârgoviște.**

M. S. MIHAI I
Regele Crucii și al României Reîntregite

„In lupta pe care o duc pentru ridicarea
poporului român, mă sprijin și pe patriotismul
și munca învățătorilor.”

MAREȘALUL ION ANTONESCU

Conducătorul Statului

Cei nouăsprezece

*Din suflet mare-ați ridicat
La Nistru iar hotară;
Voi în istorie-ați intrat
Ca ziditori de țară.*

Revista Asociației Invățătorilor din județul Dâmbovița, „Graul Dâmboviței”, apare pe luna Martie pentru scumpii noștri colegi morți și fiecare silabă din rândurile ei este închinată celor nouăsprezece făclieri eroi, care au încremenit pe întinsurile bucovinene și basarabene și dincolo de Nistru până la Marea-de-Azov, statornicind definitiv prin sfânta lor jertfă, fruntariile țării la răsărit, acolo unde le-au însăilat înaintea tuturor vrednicia și vitejia domnitorilor români.

Și când așternem pe bârtie aceste modeste rânduri pentru ei, sufletul nostru tresare de o legitimă mândrie și gândul nostru este pe deplin convins că numai jertfa lor fără egal, alături de atâtea tinere dăruiri, a putut înlătura definitiv primul act din cumplita noastră tragedie istorică întâmplată în vara anului 1940, a putut arunca peste hotarele țării până băț departe în stepe, pe cel mai lacom și nelegiuit dușman ce l-a avut — sub diferite forme — neamul românesc, în 4 secole de vijelioase opintiri.

Pe drumul de cinste, de muncă și de jertfă străbătut de vrednici și neobosiți înaintași, care în anul 1916, au ridicat din sufletul și din moartea lor temelie nouă pe vechi hotare, slujitorii de astăzi ai școlii primare și-au dăruit generos viața, pentru ceea ce ei au iubit și iubesc mai mult în frumoasa dar sbuciumată lor carieră: Patria, Rege și Pământul Românesc.

Neobosiți ziditori de suflete alese în timp de pace și zeloși conducători de mici unități în timp de războiu, ei și-au împletit munca și viața lor cu cele mai curate și mai sfinte idealuri ale neamului: lumină, cât mai multă lumină acolo unde nu e și apărarea veșnicilor fruntării românești călcațe de uzurpatorii de legi și de istorie.

Deaceia figurile celor nouăsprezece apostoli dâmbovițeni, căzuți pe câmpurile de bătae, îmbracă în gândurile noastre, măreț vestmânt de legendă și stăruie aci, cu tot ce ei au avut mai frumos și mai original în manifestările noastre învățătoresci.

Exemplul lor de abnegație și patriotism, sușul lor prin jertfă pe culmile nimbate ale istoriei va fi pentru noi — în lunile apropiate care vin — sfântă și supremă poruncă.

Alții vom sui pe calea deschisă de ei, dar șara va fi din nou în adevăratele ei hotare și liniștea va coborî în căminurile noastre.

Înceind aceste rânduri, gândul nostru se închină respectuos în fața sfintei jertfe aduse de ei și le spune: Cinste vouă.

VICTOR GHICULESCU
Președintele Asociației

TREPTENIC 1941

Iar zodia neamului s'arată.
un veac se frânge,
noroadă vor pășuna de sânge,
Cu casa la drum,
stă sufletul și aduhneacă seruin,
în spic de săgeți
virtutea i-o 'ncearca Tracii semeți...
Pe Dunăre 'n jos,
curg iar legiuni cu coif luminos
și zale grele
și tremură pământul subțel.
Tăcute cete.
Dacii se șterg de sânge pe plete,
cu'ncovoiate
săbii, scapără 'n porți încuiate
și urca la munți
treacănd poteci și ape fără punți;
în toată noaptea,
beau iarăși din cucutele morții..
Profeti colilii
duc la lumină uame și copii
Părinți mucenici
înceamnă la carte uoi ucenici..

ION DORU

MODEST PRINOS DE RECUNOȘTIȚA

De când gândul își ține istoria, cultivarea a-mintirii celor scumpi a fost reînnoirea propriei ființe omenești. Și dacă la cimitiro nu se trocesc amintirile, ca să fie înghițite de pământ, ci trăesc în cei vii, -- puțința de a rechema în sufletele noastre viața lor, fiind inmul pe care-l ridicăm vieții noastre spirituale; — dacă inormântul, închis cu lemn sau piatră, bătut de vânt sau adăpostit de furtună, cântat de pasările cerului și psalmodiat de albinole harnice, adăpostite o ființă acumplă, căreia este săndreaptă gândul nostru îndurerat, cu civii Neamului se'ntreține toată simțirea acestui neam, prin jertfa lor, ființa omenească privindu-și în față întreaga ei solemnitate.

Pe învățătorii dâmbovițeni ca și pe toți se-

ciorii Neamului jertfiți în războiul nostru sfânt, îi vedem deasupra noastră, pe Prut, pe Nistru, la Bug, la Dalnic, la Odesa, în Crimeea și la Marea de Azov, pretutindeni în vâlmășagul și furtuna luptelor, înviforați exploratori și înfăptuitori ai năzuințelor noastre naționale. Cu brațul lor vânos ei au săpat dreptatea noastră seculară, care întotdeauna a fost trează în conștiința Neamului.

Astăzi, prin pomenirea lor, în ființa colegilor dela Dâmbovița se strâng amintirile despre ei cei duși; iau glas de osanale și la picioarele Altarului Sfânt se înalță rugi și fum de tămâie spre văzduhul cerului, aci fiind punctul de întâlnire între ce s'au dus și cei cari merg pe același drum.

În veci fie pomenirea lor.

Pr. Dr. C. Nițescu-Zlatian.

**„Eroii nu se plâng,
ei se slăvesc“**

Maria, Regina României

Primăvară Basarabeană

Tara ne-a rămas fără pâine și apă,
stepile cu otravă grea ne adapă;
în satele noastre s'a 'ncuibat uritul
pustiul ne scurnă casele cu rftul.

La geamuri, nu mai țin sobor mieșunele,
sub strașini, nu s'au mai oprit rândunele;
mori, nu mai macină nici grâu și nici boabe.
ci gânduri flămânde de robi și de roabe.

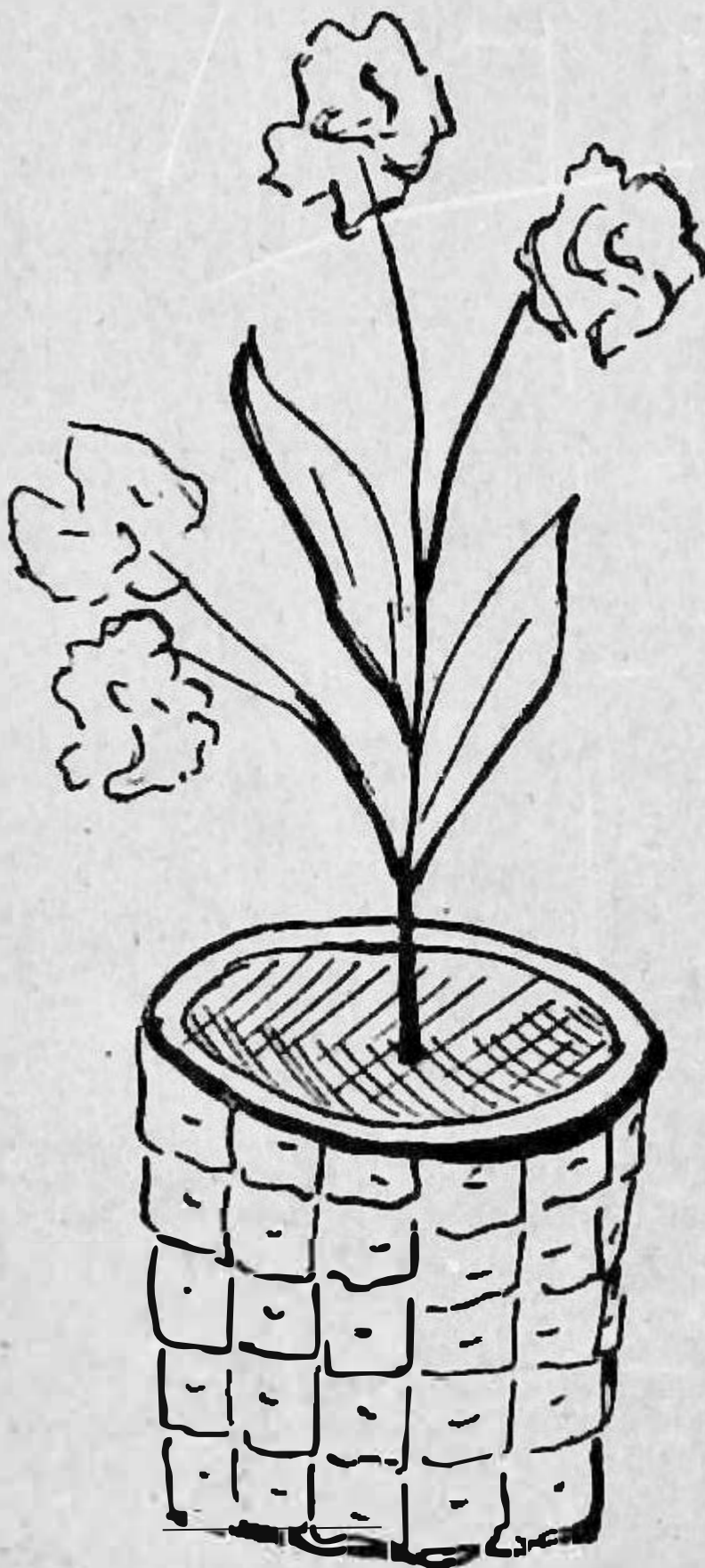
Au leșinat de plâns, în araci, viile.
și le-au înecat de tot păpădiile;

Iar spicetele... s'au prefăcut în albine
și pleacă să-și mute prisaca la bine.

Cerurile s'au făcut una cu smârcul,
fântănele 'n câmp și-au lăsat cocostărcul
ca să asculte din trecut deniile
să sfătue cu toate vedeniile...
și să petreacă julinic bejeniiile..

Oct. 1940..

ION DORU

CU GÂNDUL LA EROII NOȘTRI

Păstrăm încă urmele unei străngeri de mână ale colegului, care s'a despărțit, pentru a nu se mai întoarce....

Simțim încă răsuflarea caldă a camaradului cu care am pornit în iureșul unei bătălii....

Ne urmărește și acum privirea altuia, care și-a răsfrânt în ochi, ceva din adâncul nepătruns al sufletului, ca un presentiment al viitorului.

Stăruie încă, în urechi, urma unei frânturi de vorbă încrucișată cu șuerul obuzului. Simțim umărul camarazilor căzuți, căci în golurile materiale lăsate de cei duși din rândurile noastre, siluetele lor spirituale stau drepte alături de noi, răspunzând cu glasuri de dincolo de mormânt „prozent”.

Ei n'au murit decât trupește: trăiesc cu toții în conștiințele și inimile noastre, în sufletul celor în mijlocul cărora și-au frământat trupul și mințile spre a-i face mai buni.

Isprăvile lor glorioase se vor dațui în conștiința viitorimei; iar copiii lor și ai neamului vor învăța dela ei să ducă mai departe strălucitoarea flacără a Patriei.

— „Sufletele eroilor noștri căzuți și-au făcut drum spre faimă; isbânda pământescă n'are înțeles decât numai dacă cinstea Țării stă înaltă ca o culme”, a spus Regina noastră, cu două decenii în urmă.

Și dacă noi, cei care am luptat alături de cei căzuți sub ochii noștri, am avut o stea a supraviețuirii, avem datoria de a nu-i uita pe cei ce cu sângele lor, au statornicit brau de hotar neamului nostru.

Și pentru ca nu cumva, într'un viitor mai îndepărtat, uitarea să nu-i umbrească, iată pe toți acești bravi și neînfricați eroi, care și-au dăruit viața pe plaiurile îndepărtate, pentru stărpirea dușmanului bolșevic, pentru Cruce, pentru Patrie și Libertate; iată-i așa cum numele lor sunt încrustate în conștiința noastră, în sufletele no-

stre și cum vor fi săpate în marmora veșniciei, pentru gloriificarea lor și pildă pentru urmași:

1. Ion Vlad învățător la școala din com. Pucioasa. Căpitan, a căzut la Vigora-Ucraina la 2 Septembrie.

2. Ionel Comșoiu învăț. la școala din com. Tața, Locot. a căzut la Lenital Ucraina la 21 Septembrie.

3. Vasile Sava, învăț. în satul Glod comuna Moroeni. Locot., a căzut la Stoenești Basarabia la 10 Iulie.

4. Constantin Stan, învăț. Boteghi, Locot., a căzut la Baydar-Crimeca.

5. Alexandru Dragnea învățător la școala din comuna Cătunul. Locot. mort la 2 Noembrie.

6. Andrei Enache, învățător la școala din com. Sărdanul, Sublocot., a căzut la Dubna-Basarabia la 13 Iulie.

7. Octavian Banu, învățător din com. Râul Alb, Sublocot., a căzut la Ghildendorff la 22 Septembrie.

8. Ion Nițescu, învățător la școala din com. Bolovani, Sublocot., a căzut la Spiridonovka la 16 August.

9. Ion S. Marin învățător în com., Picior de Munte, Sublocot., a căzut la Răduleni Basarabia, 17 Iulie.

10. Rotaru Ștefan, învățător din com. Bîlcu-rești, Locot., a căzut....

11. Mihalache Staicu, învățător la școala din comuna Brezoaele. Plot. T. R., a căzut la Cubanca Ucraina, 23 August.

12. Ion Cârstoiu, învăț. la școala din com. Tătărani, plot. T. R., a căzut la Ghildendorff, 31 August.

13. Florea Boianu, învățător la școala din comuna Produlești, plot. T. R., a căzut la Ghildendorff, 30 August.

14. Sterian Ciobanu învăț. la școala din com..

Fucioasa, plot. T. R., a căzut la Frantzfeld 23 August.

15. Nicolae I. Radu, învăț., la școala din com. Bolovani, plot. T. R., a căzut la Țiganca-Basarabia, 7 Iulie.

16. Constantin B. Ionescu, învăț. din com. Glodeni, plot. T. R., a căzut la Ghildendorf, 28 Aug.

17. Chiriac Mogescu, învățător la școala din comuna Slobozia Moara, sergent T. R. a căzut.

18. Gheorgho Mateescu, învățător la școala din comuna Odobești, sergent T. R., a căzut la Pavlovka Ucraina, 27 Iulie.

19. Iancu V. Cristescu, învățător la școala din comuna Dragodana, sergent T. R., a căzut la Muntele Capela, 19 Decembrie.

Din rama catapeteasmei lor, sfinții noștri eroi, vor grăi viitorimei, vor grăi prin tăcuta lor dăruire pe altarul Patriei și pentru Cruce.

Ei dorm risipiți înăuntru cât și în afară de

hotarele țării: între stânci, pe vârfuri de deal, sub pomii pământului străbun, pe maluri de ape, lângă drumuri, în pământul uscat al câmpiei, ori în fundul apelor....

Dorm acolo cu cruci uscate deasupra mormântului...

Ici, colo, va răsări o floare de liliac, o răsură înstingerată, ramura plecată a unei sălcii...

Lacrima de grijă a unci mame îndurerate ori plânsul înăbușit al fiilor, veghiază lângă crucea Eroului.

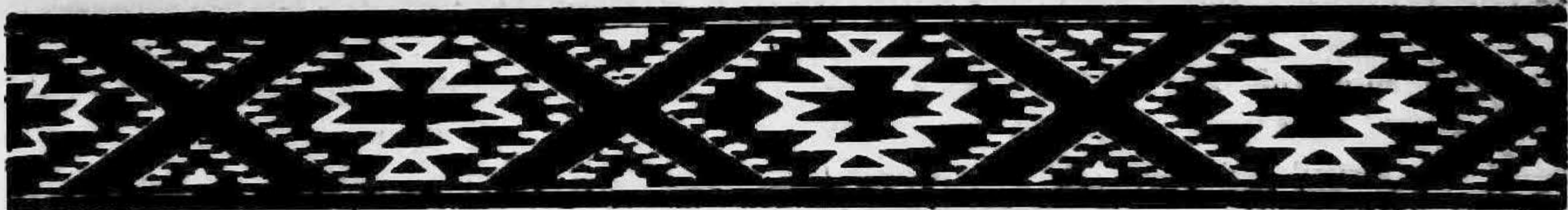
De învierea creștină ei vor privi cu liniște din cerul scump al României, spre învierea neamului și statornicirea pământului strămoșesc în granițele lui istorice.

Veșnică să le fie amintirea intru slava neamului Românesc.

IANCU MILEA
Secretarul Asociației

„Eroii și martirii sunt pentru un neam, ceeace sunt preoții pentru religie și sfinții pentru Biserică. Ei sunt verigile prin care se leagă lanțul veșniciei naționale“.

Mareșal Antonescu

LECTIE MODEL

Am văzut în jurnale un pomelnic al învățătorilor morți în război. Sunt mulți. Dar nu erau înscrise acolo toți și am cetit printre rânduri că pomelnicul nu era complet. Mui erau locuri albe, locuri goale, care vor trebui completate cu roșu, cu sânge.

♦♦

Fără să vreau, amintirea a început să-și toarcă firul: ...Sunt câteva luni abia, de când *învățătorul* a venit să-mi întinză mâna, să-și ia rămas bun. Pentru prima oară poate, am simțit atunci în mâna mea, o mână caldă, o mână prietenească, în tremurul căreia am bănuit mărturisirea unor chinuri ascunse. Și mâna mea a avut un tremur atunci, fiindcă și ea avea de mărturisit ceva, cel puțin acum în pragul acestei despărțiri, care putea să fie definitivă. Cum a și fost.

♦♦

Mi-a plecat *învățătorul*. Niciodată nu i-am simțit — mai dureros ca acum — absența. Mi-e sufletul gol, școala e tristă și satul pustiu. Imi propun și-mi încleștez puterea să-l suplinesc la catedră și văd că n-am să-l pot înlocui niciodată, cu succes. Simt că stau pe un scaun, care nu este al meu. Până și în privirea copiilor — cu care sunt destul de bun — presimt chinul unei întrebări: Când vine *învățătorul*? Și nu știu cum să răspund. Aș vrea să le spun că va veni curând și mi-e teamă; aș putea să le spun că nu mai vine niciodată și mi-e groază.

Încerc o lecție — ca un divertisment, ca o amăgire — și vreau să aplic riguros toate regulile metodice, dar un mucalit, care — obișnuit — nu răspunde nici întreat, mă întrerupe: Când vine domnul?

Mă duc în sat și mă simt stingher. Trec pe lângă fețe triste. Mâini bătrâne își ridică — obosit — căciula de pe cap, când mă întâlnesc. Aș vrea să fac ceva pentru lumea asta, care s-a înfrățit cu jalea, care plânge și când tace, aș vrea s-o îmbărbătez și să o mângâi, dar îmi lipsește cineva, un ajutor, un sprijin, îmi lipsește *învățătorul*.

Cutrerând pe uliți, ajung în dreptul casei lui. Imi domolesc pasul și dau să intru, ca de obicei. Dar curtea e goală și deasupra casei, am impresia că s-a așternut o pace tristă, ca o prevestire rea. Mi se pare că înăuntru un copil, sau o femeie, plânge. Un plâns care, cu cât e mai discret, cu atât e mai răscolitor. Mă întorc. N-am drept să turbur liniștea celui ce plânge, când plânsul acesta e frumos ca o rugăciune. Și iese — până la urmă — să plângă doi.

♦♦

Credeam că acasă voi găsi liniștea, pe care o caut. Degeaba. Încerc — dincolo de voința mea — evocări, în care se împletesc minunat, imagini fugare din viața noastră comună. În toiul acestui tumult sufletesc — al acestei rostogoliri de conștiință, singurătatea mea, mă apasă și mai greu.

Tot mai bine era atunci când eram cu el, chiar dacă adesea, sau că totodată numai, ne despărțeau mici adversități de natură ideologică, profesională, politică, sau altfel. Mi-aduc aminte cum îi făceam adesea aspre reproșuri că nu crede în Dumnezeu și nu aplică în școala lui, pedagogia celui mai mare pedagog — a lui Iisus, ci pe cea a unor oameni. Și nu-l înțelegeam ce vrea să-mi spun, atunci când îmi făgăduia că va ține odată o lecție

lupul cu subiectul: Iisus. Abia azi am descoperit ~~anul~~ ~~sigur~~ după ce am văzut jertfa lui pentru Domnul. Lecție frumoasă, ca cea mai ideală aplicare practică.

Acum — după ce am înțeles că jertfa lui pentru Cruce, este pe linia îndatoririi lui de învățator, mi se pare netrebnie și plânsul și regretul. Mi-am recăpătat liniștea pierdută. Aș

vreă numai atât doar, să strig — dacă s-ar putea — pe toți copiii acestui Neam și să le strig: Fiți gata! Învățătorul nostru ne-a ținut o lecție-model; învățătorii — toți care mai sunt, — prepară acum altă lecție-model, pe care o vom asculta curând-curând, de la catedra Națiunii.

Pr. N. POPESCU-CERNEA
Răioasa-Serbănești

PLECATE ȘI SMERITE GÂNDURI...

— Cu genunchii plecați, cu inima brăzdată de despărțiri dureroase, scriu aceste rânduri, care mi se par așa de sărace, așa de îndepărtate de tot ce-a însemnat viața acelor care s'au dăruit măcinșului săuritor de istorie națională!

Când atâtea suflete se frâng de durere pe urma lor, când mame, soții și copilasi își cern zilnic pe lumina ochilor apa odihnitoare a lacrimilor, ce poate servi, la prăznuirea lor, unul care le-a fost alături, în hora jertfirilor dela hotare?

Mi se închircesc gânduri după gânduri, și mintea mi se poate opri la nimic; defilează în simțirca mea, atâtea icoane și atâtea emoții încercate în comun și... apoi... trăsnetul veștilor care se încadrau ca o cascadă a negurilor și a frângerilor atâtor vieți de camarazi buni și dragi!

Insăilez la întâmplare crâmpce dintr'o simfonie care și acum stă înfiptă cu ascuțituri sfâșietoare în inima mea, lăsând pentru mai târziu omagiul plin de pietate și recunoștință pentru colegii și camarazii cari au fost sortiți să ne fie solii jertfirilor și ai eroismului nemuritor.

Fiindcă tot ce-au făcut ei pentru neam și pentru mândra reprezentare a făclierilor neamului acolo, la ziduri de hotare și veșnicie româncască, nu se poate prinde în îngăimarea noastră neputincioasă de proslăvirea lor.

Cei cari n'au fost cinstiți de soartă cu nimbul celei din urmă dăruiri pentru temciurile dăinuirii neamului, venim astăzi cu sufletul ca o pălnic deschisă pentru a primi, din șoapta de dincolo de lumi a lor, spovedanie istorică a nației întregi. Din ea, din această mărturisire a eroismului, ne scoatem îndreptar de gânduri și credințe, de nesdruncinate devotamente și neintinate legăminte.

Acolo, unde i s'a cerut chiar jertfa vieții, învățătorimea tânără, învățătorimea luptătoare de astăzi s'a arătat demnă de făclierii eroismului dela 1916.

Ei au depășit de mult faima de apărători de hotare, ei au devenit creatori de istorie; căci pe întinsul alb al stepelor nogaice, în șucratul vrăjmaș al crivățului dușman, sentinelele noastre stau acolo ca un gând cutezător al neamului românesc. Acolo se zămislește o idee nouă, o idee menită să transfigureze sufletul unei națiuni, să-i prefacă arhitectura istoriei viitoare.

De acolo ne va veni ideea măreției, de acolo va veni inspirația amplă a depășirilor istoriei noastre, implântată în conștiința universală cu gând de trăinicie, cu vitejie de legendă, cu suflet de martiri și cu sânge de eroi naționali.

Pentru această istorie în devenire, pentru conștiința strămoșilor în tradiție, pentru idealuri în viitor, au luptat și mai luptă încă învă-

șătorii noștri, purtând în suflet imaginea țării puternice, a țării eterne.

Câteva mii de făclieri și-au risipit oasele dealungul hotarelor; sufletul lor a rămas acolo, ca o strajă neclintită pentru permanențele spirituale și sufletești ale neamului.

Noi, ceilalți, ne-am întors acasă, la opaițul de lumină al satului, la apostolatul — eroism de fiecare zi, de fiecare clipă, de multe ori cu nimic mai pe jos ca eroismul jertfirilor totale dela hotare; și ne-am întors cu fruntea sus de mândrie, — de mândria care ne-au dat-o ei, cei mai aleși dintre noi —, dar cu ea plină de gânduri și de năzuinți înclinate cu încordare sufletească lor, și mândrei înălțări a neamului.

Venim ca soli umili ai celor ce-au plecat genunchii pe pământ vrășmas, să le purtăm amintirea, să le cinstim jertfa. Nu le putem însă împlini testamentul gândurilor și idealurilor pentru cari au murit, fără a ne strădui ca în toată clipa să ne apropiem jertfa noastră sufletească de sfințenia unor vicți dăruite din plin legendelor naționale.

Marile lor dăruiri pentru dăruirea sufletului românesc, ne stau ca porunci sfinte și aici, ca și acolo, unde ne-am despărțit de ei.

Dăruirea totală, din plin, a vicții noastre pentru poruncile spirituale și sufletești de care ei au ascultat!

Grijă frățească, atentă și neobosită pentru cei cari le poartă numele cu demnă resemnare și cu inimile uscate de doruri!

Vom sta mereu cu ei de vorbă, prin cei cărora le vom adresa omagiul nostru de cinstire, de prețuire și grijă părintească; le vom urma pilda și ne vom învrednici de marile lor comandamente, numai în acest fel!

Un gând de curată prețuire se cuvine, din partea tuturor, și celor ce-au dat atâția martiri: *colegilor noștri tineri!* De atâtea ori au fost îndepărtați dela rosturile indicate de avântul îmbolditor de realizări sănătoase; de atâtea ori au fost greșit sau tendențios judecați. Se cuvine acum, în urma celui mai desăvârșit și înalt examen de românism, ca tineretul învățătoresc să nu se mai simtă umilit și svârlit din sanctuarul demn al propriilor sale tendințe și idealuri; este timpul ca el să devină un ele-

ment de bază, de puternice afirmări și măndre creații pe claviatura tradițiilor noastre dăruitești, prin izvoare noi de întemțare, prin drepturi noi de înălțare, prin puteri aducătoare de deslănțuire a întregului viitor național ce sălășluște adânc în sufletul său.

Fiindcă generația de tineri luptători s'a întors cu sufletul purificat de orice agură s'a căutat a i se așterne de vremuri și de oameni. A devenit un tineret cu o viață interioară mai bogată, un tineret în sufletul căruia vibrează puternic toate sentimentele națiunii și ale umanității; un tineret care a învățat să cunoască realitățile sociale și naționale și care acum face să înșănșască din orice material scânteca sfântă, menită să ducă mai departe umanitatea și națiunea lui; un tineret care se dăruiește întreg, cu toată ființa lui școlai, și prin școală, neamului său.

Acest tineret învățătoresc, cu înțelegere adâncă pentru trecutul neamului, mândru de creațiile și de gloria lui, neconținut căluzit de pilda marilor săi morți și legat cu toată ființa de pământul străbun, în care se adăpostesc oasele înaintașilor din atâtea și atâtea generații, — are drept la toată înțelegerea și la toată prețuirea noastră a tuturor.

Pentru că nu ne-ar mai putea suferi pământul acesta pe care l-au sfințit jertfirile de sânge strămoșesc dealungul veacurilor, și ne-ar blestema milioanele de strămoși, dacă nu ne-am înclinat toate puterile, toate gândurile, toate simțirile, întăririi și desăvârșirii sufletului neamului românesc.

Cu sufletul neconținut cufundat în trecutul neamului și cu ochii îndreptați către viitorul lui, străjile noastre sufletești ar sta de veghe neclintită la temeuriile de ridicare, de întărire, de curățenie în avânturi și desăvârșir în credințe, a celor cari au dat tribut darnic pe altarul de afirmare națională, tot ei fiind aceia cari vor avea de înprăștiat mai din plin, mai din adânc, jerbe de suflet pentru strălucirea unui patrimoniu creat pe câmpurile de bătăie!

Iar pentru cei plecați dintre noi, o sacrală și eternă creațătură pe răbojul sufletelor noastre!

LAZAR ȘTEFANESCU

PIATRA CEA DIN CAPUL UNGHIULUI:

JERTFA INVĂȚĂTORILOR

România reîntregită și înaltă care, prin foc și sânge, se zidește astăzi va avea ca temelie veșnică vicțile nenunțate ale celor mai buni filii ei. Și istoria autentică și legenda istorică ne încredințează că marile creațiuni, merite să înfrunte veacurile, se nasc și trăesc din lupte și din jertfe. Așa este istoria neamului nostru.

Patria fiind o realitate biologică, a cărei rațiune do a fi depășește spațiile și contingentele proprii plâsmuirilor diplomatice își afirmă voința de a trăi acceptând lupta cu toate riscurile care derivă din ea. În nopieritoarea sa operă „Istoria Românilor sub Mihai Viteazul” nefericitul Nicolae Bălcescu spune că Dumnezeu a creat popoarele lăsându-le să trăiască în libertate și „cine luptă pentru libertate, luptă pentru Dumnezeu” care a dat-o. Cugetând mai adânc asupra sensului acestor cuvinte înțelegem că jertfa morților noștri din război capătă un caracter de transcendență. Deocă și este greu de înfățișat în cuvinte avantajul sublim cu care floarea României își varsă în valuri sângene pentru a ne zidi nouă și posterității țară liberă și întregă. În niciunul din războaiele noastre nu s’au înfrățit în moarte bogatul și săracul, învățatul și neînvățatul, soldatul și generalul ca în războiul acesta sfânt prin scop și sfințit prin jertfă.

Dar cciace războiul acesta oferă istoriei ca element inedit este splendida lecție de patriotism pe care învățătorii noștri, prin jertfa lor, o țin în fața conștiinței universale. În condițiuni grele, zi de zi, învățătorul nostru, ca un călne cre-

dincios de țară, își macină vicața învățând copiii cum ne-au păstrat strămoșii țara și cum au murit ei pentru ea. Iar când a sosit plinirea vremii învățătorul nostru a plecat discret și liniștit pe front spre a ține acolo „o lecție practică”.

Murind cu mâna pe flintă, el își face datoria deplină, cinstit și fără zgomot, expiind, ca sfinții, într’un nimb de apoteoză.

Vitejii noștri învățători martiri și-au pecetluit cuvântul învățaturii cu saptă morții, saptă care refuză a fi obiect de evaluare ca oricare alt lucru omenesc.

Învățătorii noștri morți pentru patrie și sfânta cruce și-au declinat precis și definitiv identitatea: ei au pecetluit cu moartea învățătura pe care au profesat-o. Ei au urmat și în vicață și în moarte pe „Învățătorul” Celui și-a dat vicața Lui pentru a o scăpa pe a noastră. Ei au primit moartea împlinind cuvântul care zice: Iar dragoste mai mare nu poate fi alta decât ca cineva să-și dea vicața pentru aproapele său.

Biserica creștează cu evlavie, în dipticele ei, numele mucenicilor învățători; noi, slujitorii crucii, smeriți și recunoscători, le trimitem un gând de frățescă și pioasă amintire. „Privind, cum zice scriptura, la chipul cum și-au sfârșit ei vicața” noi suntem încredințați că sufletele lor purificate se desfată meritat în eterna reverie a simfonilor îngerești.

Pr. Econ. Savrofor G. Diclescu
Protopop

RADU

Mi-a fost elev și cel dintâi în clasă
Mi-era mai mare dragul să-l privesc
Avea privirea bună, mângâioasă
Cu cine să-l asemăn nu găsește.

Franos ce-i sta pe talie tunica...
Și bascul bleumaren pe o sprânceană
Privea la el, ca la un prinț mămică!
Prea bine-i sta în strai de catană!

Ca două mere ochii îi avea
Poiana frunții 'naltă și 'ndrăzneală.
Bărbia însoțită almineață,
Sprâncenele aripi de rândunea.

Era enminte și 'ndrăgit de carte
Dar a sunat pela Predeal o goarnă
Murise-un pui de puiu și era iarnă
Murise Radu, undeva departe.

Ce rea e moartea, Doamne, ce haiună!
Putea să ia o bată gârbovită
Ograda lumii, de bătrâni o plină
Putea să ia o tâmplă 'ncărnuțită

Lui Radu i-era sete de lumină!
Am fost odută la ai lui de Paște
Deasupra noastră Radu 'ntr'un tablou.
— „Hai Radule, hai să ciocnim un ou!

Deco și omul, Doamne, nu renaște
Cum creanga 'naște iarăși mugur nou?
Măieuța lui, de-acum măframă tristă,
Îl eulcă lângă lacrimi în batistă.

Iosif Dumitrescu

JERTFA LOR....

Războiul, pentru violența lui barbară, este neîngăduit de Biserică.

Dar numai acea tabără, care condusă de ambițiunea răzăririi, acaparând bunuri ce nu le aparține, este blestemată în fața lui Dumnezeu. Pe când oștirea ce-și apără cele mai sfinte drepturi ale sale: hotarul etnic și liberarea fraților de acelaș neam, (are îngăduința și binecuvântarea Bisericii. prin însuși mărturisirea Mântuitorului: „Mai mare dragoste decât aceasta, nimeni nu are ca viața lui să și-o pue pentru semenii lui.”

Războiul acesta însă, în care lupta depășește scopul obișnuit și care pe drept se numește „sfânt”, este nu numai îngăduit de Biserică dar spune Înaltul nostru Stăpân, Patriarhul Nicodim: „Națiunea și țara noastră trăiesc în marea bucurie de a se număra printre cei ce alcătuiesc oștirea cea sfântă a lui Dumnezeu, în fruntea căreia luptă în chip nevăzut El însuși.

„Deaceia cei ce vă aflați la hotarele Țării, pe uscat, pe apă sau în văzduh, puneți acum pieptul vostru pavăză și făcându-vă vrednici de moștenirea strămoșilor, duceți cu bărbuție lupta, oricare ar fi jertfa ce vi s'ar cere.”

Și-ay ascultat porunca.

Și mulți au, implinit-o cu jertfa vieții lor, Recunoștința istoriei începe de azi în veșnicie să le pomenescă numele și faptele.

Istoria națiunii românești este croită în șirul veacurilor, ci numai prin jertfe de eroi.

Dar cei cari azi au primit chemarea deplină a lui Dumnezeu nu sunt numai desrobitori ai pământului strămoșesc și liberatori de frați și, nu sunt numai reparatori ai prestigiului Daco-Roman, știrbit adeseori de trădători cu suflete demonice, ci ei capătă vrednicul nume de „apărători ai Crucii” pentru că eroismul și sacrificiul vieții lor depășește egoismul na-

țional, depășește interesul ideologilor strămoșești, pentru un interes universal-umanitar și creștinesc —, așa cum a cerut-o Mântuitorul și cum însuși a dat exemplu în pătimirea pe Cruce.

Prin lupta aceasta, însemnătatea desrobirii naționale este întrecută prin liberarea milioane-lor de semenii, cari au zăcut în robia, cea mai demonică din toate timpurile, a stăpânirii bolșevice.

Eroii acestor vremuri sunt citorii unei noi conviețuiri pământene.

Sunt citorii împărăției celei noi al cărui împărat conduce azi oștirea creștină, din slăvile cerești.

Din apăsătoarea masă de eroi se desprinde în oștirea română procentul mare al ofițerilor căzuți, ca o dovadă a avântului cu care ei luptă, nu din locuri umbrite, ci pășind ei înainte, odată cu strigătul lor „Înainte!”

Inițiativa acestora a cucerit cele mai invicibile întărituri, iar prin înfrățirea din tranșee cu soldatul au câștigat victorii, recunoscute spană azi doar în legendă.

Dar în afară de pomenirea nepieritoare a istoriei și în afară de recunoștința păstrătoare a Națiunii, un grup de eroi, dintre colaboratorii misiunilor noastre dela sate, ni se impune măreț și sguduitor: e ceata sfântă a celor 19 învățători eroi dâmbovițeni, pentru cari, în mișcarea dorințelor noastre, nu ne putem opri să nu simțim păreri de rău, egoiste poate, pentru prietenia lor pierdută.

Și, totuș, dacă ne-am adânci în intimitatea înțelepciunii noastre, nu socotind plăcerea acestei scurte viețuiri, ci pentru nesfârșită trăire în apropierea lui Dumnezeu și în lăuntrul istoriei Neamului, atunci am simți, nu compătimirea noastră pentru ei, ci a lor pentru noi.

Pomenirea acestor intimi colaboratori de până eri este mai pre sus de recunoștință, este o cinstire sfântă ca unora ce-au câștigat prin sacrificiul lor și prestigiul Națiunii și biruința Crucii.

Viata lor a fost scurtă, dar sporul viețuirii lor este imens și măreț.

Copilăria și-au petrecut-o în frământarea cărții, iar tinerețea le-a fost o întință dăruire de dragoste și de lumină pentru copilașii școlii, pecetluind cu viața lor adevărul învățăturilor predate.

Măreția acestei lupte, care în primul avânt a îndepărtat pericolul bolșevismului până în stepele Donului, este îndemnul de continuitate până la distrugerea lui definitivă, ca să cumva să mai apară vreodată pentru poporul românesc, visul panslavismului și nici să mai reinvie barbaria comunismului, sau alte forme pe care experiența celor 25 ani le-ar pune la îndemână demonul omeneirii. Sau altfel ne ținem jurământul:

„Murim mai bine 'n luptă cu glorie deplină,

„Decât să fim sclavi iarăși în vechiul nostru pământ.

Pr. Gh. Panaitescu-Bezdeed

DIN CARNETUL DE CAMPANIE AL PLOT. T. R. MILEA IANCU

De două zile plouă și bate un vânt puternic dinspre Est. Azi s'a luminat și drumurile au început a se schiți.

Încă de dimineață, pe fața fiecăruia strălucește un ismăntământ din adâncul nepătruns al sufletului. Un semn de întrebare, în colțul gurii, fiecăruia. Plantonul bivuaclui șoptește cu voce întretăiată, să nu-l aud eu, că toată noaptea au bubuit tunurilo.

E ora zece și sala cea mare a școlii din Unești (popota) e plină.

Aparatul de radio intră în funcțiune; Cu răsuflarea reținută ascultăm, ascultăm glasul neamului: „Ostași, vă ordon, treceți Prutul”...

Doamnel niciodată, în viață, nu am văzut exteriorizată atâta bucurie pe fețe, care duceau o alături de grea viață!

Când în mijlocul platoului am trâmbițat vestea cea mare, un „Ura” puternic s'a ridicat din cele 40 de inimi. tovarăși de necazuri.

Toți erau porniți, spre a-și face datoria. (Și pot spune acum că și-au făcut cu adevărat datoria).

În careul din fața școlii, în imnul „Cu noi este Dumnezeu” scos din mii de piepturi, harta țării îndoliată de pe troiță, este refăcută. Ținuturile pierdute, în culori negre până acum, sunt albite. Basarabia și Bucovina apar pe harta Țării, așezată pe troița din Unești, iar în culoarea speranței.

Bubuitul tunului și sborurile de avioane tot mai dese, a început să ne creze în suflet senzații noi.

Doamno, cum se va sfârși măcelul?

.....
.....

1 Iulie 1941.

Trecem Prutul.

E o căldură înăbușitoare. Mergem în marș forțat către Prut. Pe șosea mergem greu din cauza mașinilor, care aglomerează drumul. În

lungul drumului spre Sculeni, întâlnim la tot pasul: ambulanțe, camioane care cară muniții și alimente, mașini mici, germane și românești. În lunca Prutului, bine camuflate tunurile sdruncină pământul cu bubuitul lor. Trag deodată două regimente; obuzierele ca niște baritoni puternici în isonul proiectilelor de câmp, în chluț tinerec.

Ascult acest concert de azi dimineață și sufletul mă împinge să fiu mai iute sub tracectoria obuzelor.

Toată lumea freacă. Trec în galop tunuri de toate calibrele; sbârâie vijelios tanchetele cu anticarele.

E ora 13,15 la 4 km. S. de podul de fier de la Sculeni, pe podul de vase, făcându-ne semnul crucii batem cu bocancul Românesc, pământul vremelnice ocupat de bestia bolșevică.

Soldatii fripti de seto, iau cu gamelele apă din Prut. Ar fi în stare să-l soarbă pe tot, să nu mai fie niciodată hotar între frați.

Trecem prin satul Sculeni, complet părăsit și încă fumegând și ne apropiem de linia I.

Ascunși prin lanurile de floarea soarelui, prin lanurile de grâu, care se înalță aurii, ca niște văpăi în bătaia soarelui, întâlnim la tot pasul urmele bătăliei: Uite groapa în care a fost nimerit de un proiectil căpitanul X din V. M., uite un post de mitralieră bolșevic părăsit cu banda de cartușe completă și așezată la piesă.

Spre seară apar avioanele vrășmase, care ne caută peste tot. Mă prind tocmai când mă trudeam să trec caii împovărați cu samarele și cu muniția mitralierelor, prin niște mlaștini. Bombele bolșevice cad în mlaștină fără să explodeze. Nici caii nu se sporie. Două piese puse în bătăliele împrăștiate. Nici o pierdere. Suntem la 15 km. de Prut și numai la 2 km. de linia I. Cu fața la inamic ne organizăm peste noapte și așteptăm ce va fi mâine?

În plină acțiune, aviația și artileria sovietică, ne caută peste tot. Obuzele explodează în apropiere de te asurzesc.

Scrisu aceste rânduri lângă mitralieră și sub tirul artileriei noastre, care din zori trage asupra poziției inamice.

Trag flăcări noștri, de se cutremură pământul. Vajale deasupra noastră de crozi că ești în iad. Au sosit marmitele cu mâncare. La plotonul meu a venit Manole bucătarul, un țigan negru ca pământul și fricos ca un iepure.

— „Domn' elev, v'am adus ceva”.

— „Ce, Manole?”

— „O scrisoare”.

— „Lasă cazanul acolo și vin ici, în groapă, dă mi-o dă. Și Manole, care ținea la mine, a venit. Nici două minute și un proiectil, numai unul în tot sectorul meu, a căzut tocmai în cazanul cu mâncare.

— „Domn' Elev, scrisoarea asta e sfântă, lasă mi-o mie, m'a scăpat dela moarte”.

— „Bine, Manole, nmi ales că azi Jenuțul meu, împlinește 6 ani.

Și două lacrimi mi s'au scurs în fir nevăzut până la dragul meu copilăș...

8 Iulie 1941. Cota 294 (com. Petrești).

„Vă chemăm la luptă.

**„La luptă sfântă, în contra prăvălitorilor civilizației și bisericii, ai dreptății și propriilor noastre drepturi.
„La luptă sfântă pentru Neam și „pentru Rege”.**

Mareșal Antonescu

PLÂNGE MOȘ CRĂCIUN...

E seara Crăciunului. Pe ulițe glasuri îngerești de copii vestesc nașterea lui Iisus. Mii de fluturași se răspândește în pulbere de steluțe albe și scânteețoare, cădelnițând străzile orașului în care doar scheletul castanilor nuai continuă să fredoneze eadența simfonică a iernii, ale cărei note se pierd odată cu ultimele scilipiri de lumină din amurgul ajunului de Crăciun. Pe bolta cerului scilipește luna cu înfățișare marmoreană, trimițând mănunchi de raze pe umerii colindătorilor cărora gerul le pictoză trandafirii roșii pe obraji. Pe străzi, lune multă și sgomot ca într'o zi de mare iurmaroc.

Grupuri de copii se opresc la vitrine, privesc și-și spun ce ar dori să le aducă Moșul din noaptea sfântă. La un colț o fetiță îmbrăcată în sdrențe și-a făcut loc la o vitrină și privește conster-nată pomul de Crăciun în care strălucesc multe jucării, priveștepe Moș Crăciun cel cu barba albă a cărui siluetă se proiectoză printre ramurile verzi de brad. Trecătorii grăbiți o lovesc, frigul îi pătrunde în oase și ea stă nemișcată și privește, privește fascinată feeria acestui basm, creiat nu pentru copiii săracii

Larma copiilor depe stradă pătrunde până la fereastra unui copil trist, ale cărui gânduri se încrucicează mereu cu întrebarea: „unde e tăticu? De ce nu vine acasă de sărbătorii?”

În casa depe bulevard a maiorului Lucian Argeșanu, odată cu venirea, dela Colegiu, pentru vacanța Crăciunului, a singurului său copil, s'a strecurat o tăcere apăsătoare și gravă. Stă ore întregi cu ochii pierduți în gol, stă și urmărește un punct nedefinit, iar în uniformă simplă și corectă a Colegiului are o figură mândră de prinț. Stă singur și deapănă din caerul amintirilor lui triste de copil. Bunica stă și ea cu ochii la icoane

și roagă cerul să-i readucă acasă feciorul; măicuța a murit acum doi ani într'un accident, tăticul undova departe cufundat în visul lui de soldat, face minuni de bravură, cinstind glorios numele de român, iar Lucian singur stă și privește la fereastră cum umbrele serii coboară perdeaua de negură spre a face loc nopții sfinte în care se va naște pruncul Marici și al Mântuirii omenesții, noaptea în care Moș Crăciun se oprește în pragul copiilor buni.

Vacanța de vltă dată vonea pentru Lucian cu potop de bucurii.

Astăzi, nici măcar umbra unei mângăeri. Vi-sează la acei Moși Crăciun de altă dată, cu sufletul încet de amărăciune, și-i roagă cu lacrimi în ochii ca în noaptea aceasta sfântă să nu-i aducă altceva decât po tăticu. A așteptat în fiecare zi o scrisoare, o telegramă, în care să nu fie decât atât: „fac Crăciunul cu voi”.

Dar, vestea n'a venit și sufletul lui a rămas gol și pustiu. Singur în noaptea de Crăciunul Zadarnic au încercat bunii lui colegi, Florian și cu Radu, să-i alunge gândurile triste, să-l smulgă din neliniștea ce l-a cuprins și să-l vâre în cercul lor de veselie. Lucian a rămas nelnduplecat, a rămas de veghe ca în pragul ulci mari așteptării.

Și, când gândurile se imbulzesc mai amar, din pânza lor so ivește firicel verde de nădejde: „poate va veni tăticul în noaptea aceasta”. Nu poate înțelege ca iubirea lui atât de desăvârșită să nu-l aducă acasă în noaptea asta sfântă.

La fereastră, ca în fiecare an, cântă vestitorii Domnului:

Steaua sus răsare, ca o taină mare

Steaua strălucește și lumini vestește...

Lucian se desprinde dela fereastra unde a primit stelele cerului ca s'o zărească pe-a' Mântul-

torului și trece în biroul tatălui său, vrând par'că să-l simtă mai aproape, mai lângă el și, cu cât îi are lucrurile mai aproape, cu atât se infiripă în el nădejdea: „Da, da, tătcul va veni în noaptea aceasta. Va veni odată, cu Moș Crăciun” și pe față i se poate vedea radiația unui sâmbet.

Pe birou o revistă militară cu filole tălate până la pagina 25 și cu diverse adnotări pe margine. Ultima filă pe care a cetit Maiorul Argeșanu înainte de plecare pe front

„25! O coincidență dar” reflectează Lucian.

„Măine e în 25 și se va întoarce tătcul acasă” spune inima lui de copil. Privește în jur dar, fotoliul gol din fața biroului, printr'o iluzie optică se preface într'un mare semn de întrebare și îl întrebă pe el, pe Lucian „unde e tătcul?” Se întoarce brusc spre a-și curina firul mărgăritarelor ce stau gata să-i inundo obrajii, apoi privește fix la statueta lui Napoleon, așezată sub icoana luminată de razole plâpândo ale candelii și din care se desprinde chipul Pruncului Iisus în brațele Marici. Într'un cuer a descoperit un voston. Il ia, trece mâna peste opoleți, peste trece, îl desmiardă și ar vrea să-l strângă ca pe ceva viu, să-l sărute, să vorbească cu el, dar, cu cât dorința îi este mai adâncă, cu atât tăcerea din juru-i devine mai îngrozitoare.

E' noapte târziu și ochii lui Lucian ard de oboseală.

Picioarele abia mai susțin trupul lui firav. E istovit. Trece nașnal în dormitor. La radio se aud frânturi de slove din rugăciunea orfanului:

Doar un copil orfan stă singur undeva,

Suspinaud, lui Moș Crăciun îi scrie așa:

Moș Crăciun, trimite-mi pe tătcul....

Un vârtej de gânduri îi umplură simța iar pe obraji roua de lacrimi ștearsă de dantela pernuței pe care-și pune capul, e singurul sol trimis tătcului în noaptea sfântă a Crăciunului.

Alături bunicuța, cu ochii la icoana Mariei, șoptește cu glas de mucenică: „noi atât avem pe lume, pe când ceru-i plin de îngeri”. Picură în sufletul lui Lucian nădejdea în norocul lui, credința că tătcul trebuie să trăiască pentru el, că destinul nu-i poate fura chiar pe tătcul lui, că se va întoarce acasă încărcat de glorie.

Și, cu volbura acestor gânduri pleoapelo lui Lucian coboară încet, intrând în împărăția somnului, isvorul de reconfortare al noilor sbuciumări și zâmbește prin somn, întinzând mâinile să îmbrățișeze pe tătcul care intră cu Moș Crăciun de mână.

Departe, departe, în jurul Sevastopolului, într'un post de prim ajutor, în noaptea Crăciunului, a fost adus rănit mortal, încă un erou al cărui nume va înfrunta vremea înfășurat în cultul aureolat al legendei.

Po veston îi strălucește, în razele lunii „Mihai Viteazul și Crucea de Fier” pe cari se ceru încet flori albe de zăpadă, simbolice flori ale Cerului.

Clipele îi sunt numărato!

Cu ultima șuviță de energie, cu mâna tremurândă a ultimii suflări, duce la buzele împurpurate de sânge fotografia unui copil pe care o sărută murmurând: „Lucian, de acum ai rămas singur”.

Și'n covorul desfășurat de alb al întinsului dela Sevastopol, imaculat ca întregă viață a Maiorului Lucian Argeșanu, s'a deschis cerul să mai primească încă un sfânt pe care-l prohodesc cotele de îngeri ale Nașterii Domnului; a mai căzut un vânător, s'a mai ridicat o cruce albă, luceafărul a mai sărutat o frunte....

În pragul casei depe bulevard, unde visează și așteaptă Lucian, plânge Moș Crăciun..

ILEANA L. STEFANESCU

„TREI” DIN SERIA 1930

Ion Nițescu, Florica Bolangiu, Iancu Cristescu

Stăruia la hotaru, în 1941, coșmarul celei mai grozave primejdii, ce amenințase vreodată, țara noastră.

Dincolo de unda visătoare a Prutului, pe pământ românesc, încălecase pe codrii și hățșuri, turme sălbatice, turme omenești cu apucături de fiară, din nemăsuratele întinderi Euro-Asiatice.

Trecuseră peste bătrânul nostru Nistru într-o vreme de amarnică cuupănă pentru țară și acum adăstau ca lupii la poteci să spurce și restul de sfințit pământ românesc ce ne mai rămăsese. Urmăreau cu minți îndobitocite, drumuri prăfuite, deschise la începuturi de lume de Kubilay-Han, iar în fața ochilor le stăruia imaginea înaintașilor lor, cari sugrumau femei și purtau prunci în vârfuri de suliță.

În 22 Iunie, 1941, ni s'a încheiat răbdarea!

Toată obida, toată așteptarea și întreaga mândrie românească a fulgerat spre răsărit. Davă și a slobozit praștia asupra uriașului Goliat.

Cu îndroptățită mânie au prins voinicii noștri să-și amintească numeroasele vaduri voevodale de trecere, peste apele răsăritului, până dincolo de Bug.

Au bătut flăcăii noștri și bat și astăzi, cale grea de moarte pentru ei, de înviere pentru neam. În păcnioniș de gloanțe, copiii țării românești, au trăit ultima parte a lecțiunii de istorie, începută la vârsta de 7 ani. Ca și atunci, lecția n'au făcut-o singuri; alături de ei au fost învățătorii lor, dascăli ce și-au lăsat catedrele ca să meargă la aplicarea pe teren a atâtor exemple din frământata noastră istorie.

Mulți au căzut acolo elevi și învățători, înfrunți ca în satul lor, altădată în jurul bisericii, școlii și plugului, acum răstigniți pe afet de mitralieră, sau sub gura neertătoare a brandt-ului. Amestecați în pământ, cu pământ, ei con-

tinuă să scrie pentru urmași, legende ce vor învifornița sufletele altor copii, cu alți învățători, într-o trăire în veghe nepotolită la căpătâiul atâtor scumpe și dureroase jertfe.

Ne-au murit trei colegi de clasă, trei din seria noastră a anului 1930: Ion Nițescu-Bolovani, Florică Bolangiu-Produlești, și Iancu Cristescu-Vișina. Trei firi alese, trei caractere desăvârșite și tot atâtea suflete deschise tuturor înțelegerilor. Ani de zile, în Școala Normală, ne-am sudat sufletele, ne-am controlat aptitudinile și ne-am pregătit pentru misiunea de dascăl.

Ionel Nițescu, era un sârguitor al cărții. Po el nu-l surprindea niciodată ziua de mâine, cu lecția neînvățată. Văd par'că și acum, caetele lui de lucrări, cele mai curate, cele mai îngrijite din toată clasa, cu un scris subțire, delicat, ca de fată. Florică Bolangiu, era un realist al vieții. El a înțeles, ca încă de pe băncile școlii, să se pregătească, nu numai ca învățător, dar și ca om. Am fost tovarăși de dascălie în Duroștor și i-am admirat spiritul de gospodărie de care era preocupat.

Iancu Cristescu, a fost un liniștit. Întreaga atitudine a lui trăda pe „învățător” așa cum trebuie să fie, merou cu surâsul pe buze, merou al copiilor.

Buni colegi și mai buni prieteni, moartea lor de ostași a desprins o clipă inelul seriei noastre, care nu și-a putut sărbători cei zece ani tradiționali dela absolvire, în 1940, din cauza vremurilor. Mai puternic sprijiniți pe amintirea lor, ne plecăm sufletele noastre, flori, pe îndepărtatele lor morminte, Soțiile cernite și copiii lor orfani, vor simți apropierea îndureratei noastre suferinți, de suferința lor. Nu vor fi singurii, cari să plângă, îi plângem și noi și în acelaș timp cerșim familiilor lor, o parte din mândria de a-i avea

șiditori de țară nouă, căci au făcut și fac parte din familia seriei 1930.

În fruntea ostajilor lor, ei au urmărit deacum, nu pe hartă ca la școală, ci pe pământ, pașii de biruință ai lui Ștefan și popasurile de vrednic Hospodar, a lui Duca-Vodă.

Se vor fi minunat ostașii noștri, că domniile învățători, i-a întovărășit, dela harta și tabla din clasă, la claca înălțărilor de hotare noi și drepte.

A căzut Ion Nițescu, în șarja de cavalerie, au căzut Florică Boianțiu și Iancu Cristescu, infanteriști, înfruntând pieptiș cazemate și tancuri.

Gropile lor străjuesc deacum pământ românesc, hăt departe până la Crâm.

Cale lungă pentru truditele lor nasa, scurtă pentru sufletele lor și ale celor dragi lor.

Noi învățătorii seriei 1930, ni-i simțim aproape, alături, ocrotindu-ne pe căile cele de azi înainte, îndrumători pentru viitoarele involburări de mântuire.

Au cădelnițat iubirea brazdei atrămoșii și au căzut pentru ea.

Au crezut în Dumnezeu și au căzut apărându-i tăria împotriva nelegiurii.

Să-i odihnească în pace!

Ion Costache-Manga

Cu vredele și cinste și-au împlinit datoria către țară colegii noștri învățători, comandanții plutajilor soldați, murind înfrățiți pe aceeași breșă, așa cum în-au fost ștăfitești și conducători în vreme de pace.

Ca și în războiul trecut, învățătorii n'au desăvârșit încrederea ce merită comandanții și-au pus în ei.

Cu adâncă durere am primit deosebi în ultimele luni veștile care anunțau moartea pe câmpul de luptă a învățătorilor noștri cei mai buni, dar și cu mândrie că ei s'au jertfit pentru un gând curat, pentru un ideal, cultivat de ei în sufletele copiilor și parinții lor.

T. IACOBESCU

APELUL ÎNVAȚATORILOR DÂMBOVIȚENI

ION VLAD-Pucioasa :	Prezent !
IONEL COMȘOIU-Tâța :	Prezent !
VASILE SAVA-Moroeni !	Prezent !
CONSTANTIN STAN-Botești :	Prezent !
ALEX. DRAGNEA-Cătunu :	Prezent !
ANDREI ENACHE Colacu	Prezent !
OCTAVIAN BANU-Râul Alb :	Prezent !
ION NIȚESCU-Bolovani :	Prezent !
ION S. MARIN-Picior Munte :	Prezent !
MIHALACHE STĂICU-Brezoaele :	Prezent !
ION CĂRSTOIU-Tătărani :	Prezent !
FLOREA BOIANGIU-Produlești	Prezent !
STERIAN GIOBANU-Pucioasa :	Prezent !
RADU I. NICULAE-Bolovani :	Prezent !
CONST. GIUVELEA-Valea Lungă	Prezent !
IONESCU B. CONSTANTIN, Glodeni	Prezent !
CHIRIAC MOGESCU, Slobozia Moara	Prezent !
GHEORGHE MATEESCU-Pitaru :	Prezent !
ROTARU ȘTEFAN Bilciurești :	Prezent !
CRISTESCU V. IANCU-Dragodana :	Prezent !
GHINOIU M. NICA-Vișina :	Prezent !

EROUL IOAN VLAD

Învățător Pucioasa

Acei, ce renunță la toate bunurile dăruite de Dumnezeu, și se sacrifică pe altarul Patriei, luptându-se și jertfându-se pentru țară, sunt eroi cu adevărat.

Dintre noi a plecat, și pentru noi toți a luptat și s'a jertfit căpitanul în rez. Ioan Vlad.

La 2 Martie a. c., s'au împlinit 7 luni dela cumplitele bătălii de pe frontul Vigoda, unde la 2 Sept. 1941, a căzut lovit de un glonț dușman, căpit. rez. I. Vlad.

Era în vârstă numai de 35 ani. S'a născut în comuna Mățau, Jud. Mușcel.

Și-a legănat copilăria în freacăntul pădurii și susurul izvoarelor de munte. A crescut înalt ca un boud, puternic ca un stejar și frumos ca un bujor.

Cursul primar l-a absolvit la școala din Mățau, școală care a căpătat cearame prin dascăli de elită.

Părinții săi au căutat să-i dea o educație aleasă — L-au dat la șc. normală din Câmpul-Lung-Mușcel, unde își ia diploma de învățător.

După ce-și face stagiul militar la reg. 4 Argeș și șc. militară de ofițeri în rezervă București, este numit înv. la școala primară Valca Lungă Cricov, Dâmbovița, în anul școlar 1927—1928.

Aici, l-am cunoscut pe colegul Ioan Vlad. Învățător citit și bun pedagog. În clasă, la lecții, era însuflețit și autoritar, conștient de misiunea lui. Dela început a devenit un ferment de ridicare a satului. Inițiator și realizator neobosit.

Il stimam, îl iubiam și-l admiram. Am colaborat și ne-am înfrățit în munca de ridicare a satului.

Și-a legat numele de școală, biserică, cooperativă, bancă și monument, timp de 11 ani de apostolat în această comună.

Tot aci, I. Vlad își întemeiază un cămin. Casa era deschisă durerilor, nevoilor și sfaturilor.

În anul 1928, spre regretul tuturor, se transferă la școala Pucioasa-Diaconesti.

Și aci, în scurt timp, își leagă numele de cele mai alese fapte.

În Iulie, 1941, a pornit să lupte contra bolșevismului fără Dumnezeu, fără conștiință, fără nimic uman.

A plecat să lupte contra celui mai monstruos și paficos dușman ajuns la maximum de ferocitate.

A mers să lupte pentru biruința idealului național și pentru drepturile încălcate.

A pornit cu credința oedruincată că a noastră va fi biruința.

Fiind comand de com. la Reg. 30 Dorob. Mușcel, pleacă pe front cu Batalionul de mărășari.

L-a întâlnit pentru ultima oară în gara Târgoviște, în convorbirea noastră își arăta mulțumirea că merge pe front, pentru a lupta contra colosului rusesc, cel mai laș vecin al României, și cel mai aprig dușman. N'am să uit cuvintele spuse la despărțire: „Decât să trăim în nevrednicie, mai bine murim cu glorie!”.

Ajuns pe front, ia parte la mai multe lupte.

Acolo, a fost un mare animator al unității ce comanda.

În luptele dela Vigoda, la 2 Sept. 1941, era 9 dim., în iureșul luptei, cade lovit de un glonț dușman. Stejarul, falnicul stejar fusese lovit de securea morții și doborât. S'a dăruit întreg, neîfricat, Patriei.

Din ochii lui de vultur se prăvăleau șiroaie de lacrimi. Nu erau lacrimile părerilor de rău; nu erau lacrimile regretului vieții sale tinere; nu erau lacrimile suferinței; erau lacrimile suferinței datorici împlinite.

Acasă, rămânând fără sprijin, în luptă cu viața, o soție și doi copilași dragi.

Eroul Căpitan Ioan Vlad a rămas pe pământ străbun, în cimitirul eroilor din Tighina.

A rămas piatră de hotar. A rămas arhanghel păzitor, cu suflet de vitor și cu picioare de stâncă.

Prin înșuflețirea cu care a răspuns la chemarea țării, prin jertfa sa pe câmpul de luptă, a dat dovadă de credință și vitejie.

Sfânt erou, din sfântul războiu!

Pentru numele tău, pentru sângele ce l-ai vărsat, pentru jertfa ta, întregind vechi hotare, îngenuchem și-ți preamărim memoria. La cele două școli și cele două subcentruri premilitare, elevii, învățătorii și premilitarii plâng, dovedind prin lacrimile lor, golul unei pierderi eterne. Eroul I. Vlad a căzut în școlul luptelor năprasnice, pentru neam, pentru Țară, pentru Rege și Conducătorul Statului român.

Ion I. St. Popescu

Inv. Pucioasa

**„Să nu fim zgârciți cu jertfele care ni se cer
pentru a desăvârși opera începută”**

**Profesor I. Petrovici
Ministrul Culturii Naționale**

EROUL IONEL COMȘOIU-ȚĂȚA

S'au scurs șase luni decând departe de cei dragi ai lui, departe de locurile unde a văzut pentru prima dată lumina zilei, a închis ochii pentru totdeauna, lovit în cap de un glonț dusman, cel care nu voia să audă de moarte simțindu-și ființa plină de viață, învățătorul și director al școlii Țăța, Ionel Comșoiu.

Născut la 29 Noembrie 1907 în satul Valea-Leurzei, se bucură de o bună creștere din partea mamei sale. După absolvirea școlii primare din satul natal, Ionel Comșoiu urmează cursurile școlii normale de băieți din Târgoviște, fiind unul dintre elementele de frunte ale școlii. În 1926 absolvind școala normală, a și fost numit învățător în comuna Cătunu, unde muncește din răspuțeri atât la clasă, cât și pentru ridicarea satului.

În timpul liber, fără a neglija școala, Ionel Comșoiu urmează la București cursurile școlii cooperatiste, dar nu le termină, căci anul ce vine este numit învățător în satul natal, Valea-Leurzii.

Aici, deși are de luptat cu multe greutăți și pedici din cauza atitudinii lui dârze neplăcându-i să se plece în fața nimănui, totuși într'un singur an cât funcționează aci, reușește să pună baze sănătoase învățământului, dând cunoștințe temeinice elevilor săi. După satisfacerea serviciului militar este numit învățător la Valea-Lungă, unde funcționează și aici câțiva ani, realizând multe lucruri frumoase. Dar

toată puterea lui de muncă, tot sufletul lui și-l pune pentru ridicarea școlii și satului Țăța, unde se stabilește definitiv ca învățător. Aici, a găsit el oamenii ce l-au înțeles, aici, a găsit terenul de muncă ce-i pria lui.

Deși locuiește la Valea-Leurzei, unde și construiește o casă destul de mare pentru veniturile modeste ale unui învățător, dar de îndată ce a pășit aici, casa lui a fost școala, familia lui a fost satul. El, omul ce nu suferea să fie depășit de nimeni, muncește din răspuțeri pentru a da serii cât mai bune de elevi și într'adevăr reușește cu prisosință.

Cu tot sufletul lua parte, atât la durerile cât și la bucuriile satului său, ale cărui probleme l-au preocupat în cea mai mare măsură. Dar la construirea marelui local al căminului cultural, Ionel Comșoiu își are partea sa de merit.

Și cu câtă dragoste în vasta sală a căminului, mai pregătea frumoase serbări, atât cu elevii cât și cu tinerii premilitari, pentru a descreți frunțile dragilor lui săteni. Dar sărbătorile naționale erau adevărate zile de înălțare sufletească și patriotică pentru satul Țăța, atât de mareș știa Ionel Comșoiu să le organizeze. Depe soclul monumentului eroilor din fața școlii, cu vocea lui puternică spunea tuturor, că drepturile noastre istorice vânt la Tisa și Bug.

Grija de viitorul oamăului l-a preocupat în

cea mai înaltă măsură și de aceea, atunși când se înființează instituția premilitară, se aruncă cu tot elanul său tineresc, la organizarea și conducerea subcentrului P. P. Buciumeni. Neținând seamă de toate pedicile cu i se puneau în cale, neobosit, învinge toate greutățile începutului său, fiind printre primele din Județ.

Dar în executarea programului și predarea cunoștințelor, cât suflet puneă comandantul! Cu ceasul în mână, totul era trecut cu conștiințiozitate, omul acesta netrebuind controlat, controlul fiind însăși conștiința lui. Pentru activitatea lui premilitară a fost decorat cu „Insigna Premilitară” și avansat locot. Cu toată activitatea lui atât de vastă nu se uită nici pe sine, continuând a ține contactul cu cartea, pentru a fi la examene în fruntea colegilor săi.

La „Graiul Dâmboviței” scrie articole de seamă, fiind unul din colaboratorii săi prețioși. O parte din timpul său liber l-a întrebuințat răscolind arhivele și adunând acte vechi și date pentru a întocmi monografia comunei Tâța, care lucrare n'a avut norocul să vadă lumina tiparului căci evenimentele din Iunie 1941, au pus capăt activității învățătorului Ionel Comșoiu, aci.

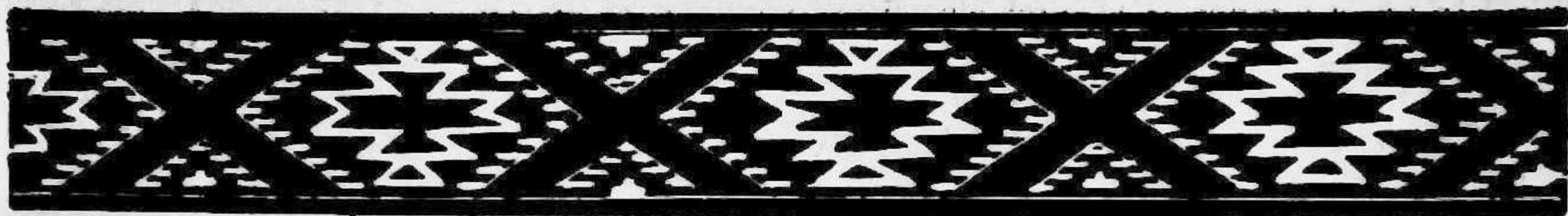
Deacum înainte locul lui nu mai era aici, locul lui era departe la hotare, la cot cu foștii lui elevi și premilitari. Sufletul lui clocoțea de nerăbdarea de a se vedea în fruntea companiei sale și nu întârzie mult, căci mult așteptata telegramă sosită și în ziua de 8 Iunie 1941, Locot. Ionel Comșoiu îmbracă uniformă militară, ce cu atâta mândrie știa să o poarte. Prezent la reg. 27 dorob. primește comanda Comp. 2 Marș, iar la 1 Sept. i se încredințează comanda comp. 10-a, în fruntea căreia cade eroic în luptele de la Dalnik; în ziua de 21 Sept. 1941. Gândul lui în ultimul zile ale vieții — după cum scria —, a fost îndreptat către scumpa lui soție — cu care prea puțin timp a avut fericirea să trăiască, către micuțul lui Setuza — care să fie dus la învățător și nu uită nici pe buna lui mamă. Ultima lui rugămintă este, ca familia să-i aducă corpul și să-l îngroape în curtea monumentului de la Tâța, în fața școlii lui dragi.

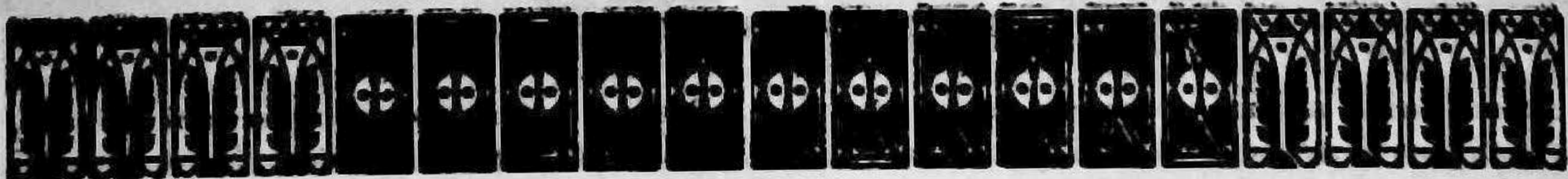
Și acolo, ca și aici, Ionel Comșoiu a fost omul datorii.

Ion Chivescu-Bălbăde

Valea Lurzei

Inv.

EROUL ALEXANDRU DRAGNEA

Născut la 1909 în Produlești-Dăubovița, își petrece copilăria în satul natal. Dintr-o familie numeroasă, înfruntă multe greutăți și în 1928, își împlinește idealul de a fi învățător obținând diploma la Șc. normală Târgoviște..

În toamna anului 1931 intră pe poarta școlii satului Cătunul, un tânăr plin de viață și cu zâmbetul pe buze. Era Alexandru Dragnea.

După zece ani de muncă în acest sat pot afirma că și-a făcut cu prisosință datoria.

Căsătorit în 1934, și-a încheiat o frumoasă gospodărie, prin muncă proprie.

Coleg desăvârșit, și-a consacrat întreaga muncă pentru interesul satului, petrecându-și viața în-
ta școală, cămin cultural — al cărui președinte

era și pregătire premilitară. Munca, cinstea și ordinea au fost crezul vieții sale.

După o viață de luptă moare în vârstă de 32 ani, ca ostaș, la postul ce i se încredințase pentru paza și liniștea țării, în ziua de 18 Noiembrie 1941, trecând în rândul eroilor.

A părăsit soția și copiii, a căror nădejde era, școlarii îi vor păstra în suflet icoana lui zâmbitoare, premilitarii cărora le-a insuflat iubirea de patrie, sătenii cărora le-a fost exemplu, colegii și camarazii cari l-au stimat.

Țara a pierdut un ostaș credincios și școala un conștiincios apostol.

Dumnezeu să-l odihnească în rândul dreptilor.

M. CRISTEA
Inv. Cătunul

EROUL BANU OCTAVIAN

Născut la 10 Sept. 1914 în com. Răul-Alb, jud. D-vița, a urmat și terminat cursul primar la școala din R.-Alb, urmând apoi și absolvind Școala normală de învățători din Târgoviște, seria 1936, posedă diploma de învățător No. 29 din anul 1936. A urmat școala de ofițeri de rezervă dela Sf. Gheorghe, avansat sublocotenent de rezervă în Iulie 1940, repartizat Regt. 22

Inf. A luat parte în actualul război, la luptele dela Odesa, luptând eroic în fruntea plutonului său, unde în ziua de 22 Sept. 1941, la atacul localității Ghildendorf fiind lovit de granată și apoi de două gloanțe de mitralieră, a căzut pentru apărarea credinței și a patriei, fiind înmormântat la cimitirul eroilor, din Ghildendorf.

EROUL ION D. NIȚESCU

Intr-o zi frumoasă din vara anului 1941, departe de cei scumpi și dragi ai lui, într'un sat din Transnistria, a trecut în lumea veșniciei încă tinerele vlăstare ale învățământului primar Dâmbovițean, eroul Ion D. Nițescu, învățător la Școala No. 1 din Bolovani.

Născut din părinți cinstiți, muncitori și buni creștini în comuna Bolovani, în anul 1912, Iulie 14, de mic copil a fost dotat cu o inteligență ecliptoare, o voință puternică, o mare curiozitate științifică și cu o nețărmurită dragoste de muncă, lucruri ce l-au făcut să ia parte activă, ca învățător, la toate preocupările ce urmăreau să asigure nu numai bunul mers al învățământului,

ci și propășirea satului natal și implicit, a țării lui dragi, pentru care și-a dat tot ce a avut mai scump: viața.

Mi-a fost elev... Elev scump și drag! Unul din cei câteva sute de absolvenți ai cursului primar, pe care l-am iubit prea mult.

Premiant din clasa I-a până în clasa V-a primară; reușit printre primii la examenul de admitere în Șc. normală „I. H. Rădulescu” din Târgoviște în anul 1924; printre premianți în cele șase clase ale școlii normale și printre cei dintâi reușit la examenul de diplomă în anul 1930, vine în satul lui natal, slăbit, firav

și pentru prima oară cu zâmbetul pe buze, satisfăcut cum spunea el, — că a adus bucurii și părinților lui scumpi — și învățătorului lui drag.

Își face stagiul militar la școala militară de cavalerie din Târgoviște, unde este primit în urma examenului de admitere, singurul elev învățător dintre toți elevii școlii și după ce termină școala iese ofițer de cavalerie, fiind repartizat la reg. 2 Roșiori.

Intră în învățământ ca suplinitor, iar în anul 1934 este numit și încadrat ca învățător titular la școala No. 1 din Bolovani. Obține definitivatul în anul 1937, iar în anul 1941 ia examenul de înaintare la gr. II printre cei dinți, fiind notat și la inspecția specială cu nota zece.

Li era nespus de plăcută „meseria” de învățător. Munca fără odihnă, căci dorința lui era să contribuie și mai mult la ridicarea satului în

Eroul Ion D. Nițescu

care văzuse pentru prima oară lumina zilei. Neobosit și mereu activ, acesta a fost învățătorul Ion D. Nițescu; blând la privire, liniștit în mișcări, cu drag de tradiția lui românească, cu mare dragoste pentru apostolat și cu o extraordinară iubire de țara și neamul lui.

Dar într-o bună zi, în răscolirea noroadelor, este chemată și țara noastră să ia parte la acest năprasnic vârtej, iar acest apostol este chemat să-și reverse bogăția de suflet și pe alt ogor decât pe acel al școlii.

Așa a plecat la începutul de Iulie, în anul 1941, Ion D. Nițescu-Bolovani, spre pământul scump al Basarabiei, pentru a contribui și el la lărgirea hotarelor țării lui scumpe.

A lăsat în urmă satul — scumpul lui leagăn al copilăriei, pe care cine-ar fi crezut că n-o să-l mai vadă.

Furtunos începe războiul și triste vești vin în sat. Vine și vestea morții eroice a Sub-Lt. de cavalerie Ion D. Nițescu. Luase parte la multe lupte până să ajungă la satul Spiridonovca.

Lupte crâncene au avut loc pentru ocuparea acestui sat, până în ziua de 16 August 1941, ora 9, când bunul și blândul Sub-Lt Ion D. Nițescu, primește în frunte un glonte dușman și cade formând cu trupul lui o piatră de hotar, apărându-și scumpa lui țară și credință strămoșească.

A murit stând de vorbă cu cei dragi ai lui și cu ultimul gând la cei mai scumpi ai lui; fetițele lui scumpe, soția dragă și la bătrânii și mult inibiții lui părinți.

Satul întreg și cu el toți colegii, plâng și vor plânge pierderea eroului Ion D. Nițescu, care avea să fie făclia nestinsă a tuturor ce-l așteptau cu nerăbdare să primească cu nesăț învățăturile și sfaturile lui.

Gândurile noastre scumpe coleg, te cauți peste tot și nu te găsești acum decât la Spiridonovca, unde stai de veghe să strigi dușmanului de secole că, de azi înainte, — Pe aici nu se va mai putea trece niciodată.

Și acum, când sufletul tău blând și bun s'a

Înălțat în lumea dreptilor, lăsând aici pe acest pământ anonime regrete și durerea sufletesească a familiei, a colegilor, a elevilor și a consătenilor tăi, se cuvine să ne prosternăm înaintea celui Atotputernic, rugându-l din adâncul sufletelor noastre, să-ți facă parte de odihnă veșnică.

Cinste ție heroule scump și drag, care prin moartea ta eroică ai ridicat atât de sus corpul din care ai făcut parte.

Cum am putea noi uita pe blândul Sub-lt. Ion D. Nițescu, Eroul de la Spiridonova?

EROUL VASILE SAVA

A poposit în nordul județului nostru dela drum lung, lăsând în urma lui șesul verde al Prutului cu mersul atât de liniștit, ce nu se potrivea de fel cu sufletul ce clocotea de ideal, al învățătorului Vasile Sava.

Cine-l cunoștea pentru prima dată, rămăcea legat de el sufletește, omul acesta știind să te cucerească pentru totdeauna.

Născut în comuna Vetrișoia-Iălciu, în 1908, fiu al gospodarului fruntaș Toader Sava, un naționalist înfocat, transmite fiului său în sânge acel elocac de ură, împotriva neamului lui Iuda.

Școala primară o urmează în satul natal, după absolvirea căreia este dus la școala normală de băieți din Huși, unde în toate clasele cât și la diplomă este primul.

Trimis de școală la concursurile Tinerimii Române, obține în clasa III-a premiul al II-lea, la limba română.

La 1930 absolvind școala normală, directorul său l-a oprit ca pedagog la școală, însă după un an pleacă din acest post și merge să facă apostolat departe de ai lui, acolo unde întunericul era

mai mare. El, precuizantul școlii normale în modestia lui nu căuta posturi în sate fruntașo, ci ei merge acolo în mijlocul celor de cari toți învâgiau, căci spunea el: „Cu cât întunericul este mai mare, cu atât slaba mea lumină va licări mai puternic”.

Este numit învățător în județul Tighina într'un sat cu populație rusească, unde funcționează doi ani.

După satisfacerea serviciului militar solicită un post în cealaltă extremitate a țării, fiind numit în județul Someș, într'un sâțuc numit Valoa-Hra-nei, dar unde putea-i muri de foame foarte bine, alimentele fiind aduse dela mari depărtări și urcate în satul așezat în vârful muntelui numai cu samarul, ăcruța rămânând la poalele lui.

Și aici Vasile Sava nu se sperie, fiind primul normalist ce se cramponează la muncă împotriva tuturor greutăților și reușește să facă apostolat adevărat, timp de doi ani.

Întâlnindu-l într'o vacanță, i-am propus să vină învățător în Dâmbovița, obținând după dorința lui școala Moroeni-Puchenj.

Aici printre bordeele noui aşezări omeneşti, îşi petrece Vasile o parte din frumoşii ani ai tinereţii dascăleşti, locuind chiar în mijlocul lor timp de un an, în „vila” lui moş Ion Hodorog. S'a legat sufleteşte de aceşti oropsiţi ai soartei şi se luptă cum numai el ştia să lupte, pentru a lumina pe micuţii „danci”, grămădiţi într'o cameră a cantonului de pe şoseaua Moroeni-Sinaia.

Şi câtă bucurie nu simţea, când vedea cum aceşti desmoşteniţi ai soartei, devin adevăraţi elevi disciplinaţi, vioi şi cu dragoste de carte. Era pentru ei nu un domn, ci un frate mai mare cu care toată ziua cântau, se jucau şi cutrecau munţii din jur, ce-i erau atât de dragi.

Aici Vasile a cunoscut toate bucuriile ce i le poate da viaţa de dascăl, dar tot aici a cunoscut şi toată gâna suferinţii. În ceasurile de desnădejde singura lui mângâiere neavând pe nimeni lângă el, era vioara lui scumpă, — ce-l transporta în lumea visurilor lui. Şi dacă el a avut de suferit de pe urma atitudinii şi faptelor lui poate că de multe ori a fost chiar provocat.

A ştiut să sufere în tăcere toată prigoana ce s'a revărsat asupra lui, fiind anchetat, judecat, alungat din şcoala lui dragă, lăsat pe drumuri muritor de foame, însă nimănui nu s'a plâns, la nimeni n'a cerşit milă, nici îndurare.

Sava, a fost omul ce a avut curajul răspunderii faptelor sale; a fost omul de caracter.

Tot ce i s'a făcut, a răsplătit prin ertare,

căci aşa a cerut sufletul lui bun.

Pregătirea lui dascălescă nu lăsa cu nimic de dorit, aceasta dovedind-o cu prisosinţă cu ocazia inspecţiilor şi examenelor învăţătoreşti.

Dornic să-şi întemeieze un cămin, în toamna anului 1941 se căsătoreşte, însă n'are parte să se bucure prea mult de căldura căminului lui drag, căci ordinul de chemare soseşte tocmai când era în culmea fericirii, că Mihăiţă scumpul lui îngeraş văzuse lumina zilei.

Mobilizarea armatei I-a găsit cu reg. 11 dorob. pe Prut. În primele atacuri la Oancea a fost rănit la mâna stângă, însă n'a primit să fie evacuat, ci a rămas înainte să lupte la cot cu dragii lui ostaşi. Rana agravându-se, cu părere de rău a părăsit frontul, stând într'un spital de campanie 12 zile.

Reîntors pe front, luptă până în dimineaţa zilei de 8 Iulie 1941, căzând eroic în luptele dela Ţiganca, lovit de două gloanţe în regiunea abdominală.

Corpul lui zace în cimitirul eroilor din oraşelul Fălciu.

Pentru faptele sale de armă i s'a conferit post-mortem: „Ordinul Coroana României cu spade şi panglică de Virtute Militară”.

Aşa ştie să-şi facă datoria învăţătorul român, atât în timp de pace cât şi la războiu.

ION CHIVESCU-BĂLBĂR

Inv. Valea-Lourzei

EROUL CONSTANTIN STAN

Născut la 17 Aug. 1902, părinţi: Nicolae — decedat şi Elisabeta — proprietari-moşneni ai satului Boteşti.

Şcoala primară o face în satul natal la Inv. Die Stoencescu şi Nic. Bărbulescu, — este dat apoi la liceul „Brătianu-Piteşti unde face două clase.

Se transferă la normală T-vişte, urmează cl. III-a şi a IV-a apoi termină cl. V-a şi a VI-a la Şc. norm. Zălieu-Oradia-Mare.

Părinţii săi l-au dat la normală pentru a-l avea învăţător în acest sat, ne mai având decât o soră ca fraţi.

Este numit învăţător la Iacobeni-Ciuc, cu titlu proviz. în anul 1924.

În anul 1925, prin străduinţa tuturor, la voinţa părinţilor, este transferat învăţător în sat. Boteşti Com. Boteşti — unde începe munca, de apostol, alături de colegi.

La definitivatul, la termen, în prima sesiune, obţine gr. II. cu succes, se înscrie la gr. I. şi se face inspecţia şi în vara an. 1941. Când era pe front la datorie — familia sa primeşte confirmarea în gr. I-ii în Inv. primar a Inv. Const-Stan cu nota f. bine — recompensă a

anicii sale de 17 ani, — în frumoasa misiune: „Invitator”.

Eroul ~~staic~~ *Lt. rez. Constantin Stan.*

În activitatea sa extra-scolară — învățătorul Conat. Stan era înflăcărat de ideile frumoase, de progresul instituțiilor și cetățenilor săi: Biserica, primăria, banca, cooperativa — școala nouă-premieră al cărei comandant era.

Nimic, nu precupeția în a-și face datoria, era pentru mulțumirea tuturor.

Conducător de frunte în toate instituțiile prin încrederea cetățenilor în curătenia și destoinicia sa.

Baza acțiunilor sale era familia sa: Elisabeta soție — născ. Stan Teodorescu, — apoi cele 2 perechi de copilași dragi ce-i stimulau sentimentul de muncă și jertfă: Geta 14 ani, C-tin (Puiu) 12 ani, Mioara 10 ani și Ion-Rică 6 ani, cu câte lacrimi în ochi, 6 luni în genunchi, n'au rugat pe bunul Dumnezeu să le aducă pe tăticu sănătos din războiu.

Eroul Constantin Stan prietenul tuturor

Când trompeta victoriei și a păcii va suna peste țara noastră — când în fiecare colțișor de țară se va face apelul celor plecați la da-

torie, la strigarea numelui său se vor auzi cuvintele: „Mort pentru patrie” răspunsul cel mai sublim al împlinirii datoriei.

Acum, atunci și întotdeauna, eroul învățător Constantin Stan este și va fi în mijlocul nostru: în clasa sa sfințită prin munca sa, în biserică sa unde a fost episcop al crucii multă vreme, în banca sa, în cooperativa sa, în satul său, în mintea colegilor săi, în chipul și în inima familiei sale — copiilor săi pe care să-i vedem vrednici urmași ai minții și strădaniei tatălui lor.

— Departe pe țărmul Mării Negre — în Șutul peninsulei Crimeia — în satul Baidar, o cruce de lemn străjuește azi trupul lui de C-d

Recunoștința noastră, ne cere, ca trupul său să fie adus în mijlocul nostru, ca simbol al contribuției noastre.

Pe placa de marmoră a satului, comandantului vitejilor descobitori va fi El — care a murit cu mâna pe mitralieră în apărarea pământului și credinței stămoșești.

Acesta a fost Constantin Stan.

NICOLAE STOENESCU

ÉROUL STAICU MIHALACHE

Staicu Mihalache! Va fi condeiuul meu atâta de vrednic, pentruca să-l arate, așa cum îl am eu amintirea lui în suflet și cum îl au toții ceia, cari l'au cunoscut și l-au apreciat după justa lui valoare? Nu știu. Dar știu un lucru: că sunt

oameni între oameni și Eroii între Eroii. Staicu Mihalache a fost și va rămâne, pentru toți, un „Om” cu adevărat „Om” și „Erou” cu adevărat „Erou”.

Născut la 23 Octombrie 1906 în com. Cobia jud. D-vița. Fiu de țiran al acestei comeni, a făcut școala primară aci, iar școala ~~medie~~ la Târșovile.

A fost numit învățător la Fântânele D-vița, în 1926; iar din anul 1928, a funcționat în com. Brezoale, unde a lăsat urme ce nu se pot șterge niciodată. Mărturia unui preot și a unui învățător sunt dovezi înălțătoare despre cine a fost Staicu Mihalache în satul lui, de acțiunea sa învățăto-rească demnă de a fi imitată. Citez din scrisoarea Părintelui Gh. I. Băgiur din Brezoale:...

„În tot timpul cât a funcționat aci, (în Brezoale) a fost sufletul acestei școli; felul lui de a se face atât de apropiat de elevii lui dragi, cât și de oricine venea cu el în contact, veselie și buna lui dispoziție de totdeauna, care îl caracteriaz, fac ca nici până azi să nu ne vină să credem că nu-l vom mai vedea pe Mihalache al nostru. Era idolul comunei întregi; era omul, care nu-și preocupă nici-un moment, pentru ajutorarea conșătenilor săi, și era iubit de toată lumea până la sacrificiu. A fost președinte al Băncii populare „Cuza Vodă” din comună și în această calitate a adus multe servicii conșătenilor prin procurarea de: bumbac și cartofi de sămânță, aduși de el tocmai din fundul Moldovei dela Verești, cu mari sacrificii personale. La acestea eu n'am ce mai adăuga. Numai atâta spun, că — în școală și în afară de școală — el va fi „idolul” nu numai al comunei lui ci al întregului corp învățătoresc, și eu și toți învățătorii, am vrea să fim în satul nostru, ceea ce a fost Staicu Mihalache în Brezoale lui: „învățător iubit și stimat de toată lumea până la sacrificiu”. Dar pentru aceasta, Staicu Mihalache, cel veșnic tânăr și ferice, voios și blând, isteț și inteligent, așa cum îl cunoaștem cu toții, a știut să muncească pe toate laturile de activitate învățăto-rească, dar „cu mari sacrificii personale” (cum spune părințele dela Brezoale) — și a isbutit.

La P. P. a muncit așa cum trebuie să muncească orice comandant de Subcentru conșătient de frumosa lui misiune. La cursurile de formare, prezența lui era înviorătoare pentru toți camarazii lui. Și nu greșeste părintele Băgiu, când spune că: „aci (la P. P.) Mihalache se simțea la adevărata sa chemare. Era înăscut în acest băiat

spiritul ostășesc în cel mai înalt grad. În scurt timp, a făcut din tinerii acestui subcentru cei mai buni premilitari din regiune. La toate concursurile eu au avut loc între subcentrele din plasa, bășii lui Staicu ieșeau cei dinău, iar la ședințe veneau cu toții, nu din constrângere ci numai din dragoste, căci el știuse să și-i apropie prin felul lui de a fi atât de mult. Încât, pentru ei orele de educație și exerciții erau clipe de mare veselie”.

În războin, Staicu Mihalache și-a făcut datoria cum nu se poate scrie aici. Ne-am întâlnit după luptele din Basarabia în comuna Voloavele, cu câteva zile înainte de a trece Nistrul. Îmi spunea fără a căuta, ca prin aceasta să se ridice pe sine, că misiunile cele mai grele și mai de curaj din Batalion lui îi reveneau și că pe toate le-a rezolvat cu deplin succes. L'am văzut când comandantul Diviziei și-a prins pe piept prima sa decorație primită „Bărbăție și Credință” și mi spunea că e propus și la „Crucea de Fier”. Eram bucuroși și mândri de el toți prietenii lui. Sentimentul acela înalt de demnitate, care l'a înfiorat în momentul decorării — i-am cetit-o aceasta în chipul și înfățișarea lui din acel moment — ne-a pătruns și pe noi pe toți cari eram de față, gândind că învățătorii sunt la înălțimea datoriei și pe această latură de activitate și că oarecum, recompensa în această formă este dată. Bucuria lui era și bucuria noastră, mândria lui era mândria noastră.

De atunci nu l'am mai întâlnit; împrejurările au făcut ca mai târziu să aud vestea dureroasă despre moartea lui Staicu Mihalache.

Dar nu m'a surprins această veste, căci eram sigur că și de aci înainte misiuni importante dar grele și cu riscul vieții, tot lui Staicu ară să-i revină. Și din câte am aflat, le-a îndeplinit Staicu pe toate, așa cum numai el putea să le îndeplinească dar, cu prețul vieții lui și al suferințelor celor dragi lui, cari și acum îl așteaptă să vină acasă „Rodica și Virginia”, fetițele lui de 7 și 4 ani, cari sunt zilnic cu numele lui pe buze, și cari întrecăbă mereu pe nemângăiata lor mamă, când are să vină „tăticul lor”. A luat parte la toate luptele până a căzut în luptele dela Cubanea, primind ordin să ocupe un

șanț anticar, a pornit în fruntea plotonului său și după ce își îndeplinesc misiunea, în timp ce făcea raportul către comandantul său, a fost lovit în piept de o rafală de mitralieră. În ziua de 23 August 1941 și a fost înmormântat la 24 August 1941, în partea de nord a satului Cubanea, împreună cu un alt consătean al său, tot din Cobia Sublt. V. Dogaru.. Aceasta este povestea adevărată despre moartea lui, moarte de adevărat Erou.

Pentru faptele lui vitejești, a fost decorat cu cele mai frumoase medalii: Bărbăție și Credniță, Crucea de Fier și Virtutea Militară cl. I. Dar el, nu pentru aceste recompense a luptat, după cum se poate constata dintr'o scrisoare de-a lui: „Am fost în misiuni foarte grele și pe toate le-am rezolvat foarte bine. Chiar ieri, am cucerit cu plotonul meu un sat, asigurând trecerea batalionului. Pentru curajul ce am arătat în această misiune, s'a făcut raport să fiu avansat. Nu aceasta mă mână la înamic, ci iubirea de țară, de sat și familia mea, cărora vreau să le fac cinste.”

Acesta a fost Staicu Mihalache, ca om, ca învățător, ca ostaș. Deși s'a stins de tânăr — avea numai 35 ani — dar Staicu Mihalache va rămâne pentru familia lui, pentru satul lui, pentru învățători, pentru armata din care a făcut parte și pentru toți câți l-au cunoscut „Omul”, „Învățătorul”, „Eroul”, pentru care nu putem avea decât admirație, ridicată până la treapta de cult, care nu se va uita niciodată, ci va trece peste ani, din generație în generație povestea unui „Staicu Mihalache” la fel cu povestea unui Valter Mărăcineanu, Căpitan Ignat și alți eroi ai Neamului nostru.

El a știut perfect și a fost conștient de adevărul, pe care Goethe îl exprimă prin Faust: „La început a fost fapta”, înțelegându-se că și astăzi, tot „Fapte” este cea care primează și

prin care birui. Staicu, prin „fapta” lui a știut să se ridice în satul lui, ca „om” și „învățător”, iar pe câmpul de luptă ca „erou”. Și-mi închipui, că murind, și-a dat sufletul cu conștiința limpede, că fapta lui — bună — i-a încununat viața în orice moment că și „dincolo” sufletul lui bun va purta cununa gloriei faptelor lui. La fel cum murea Gurjan, la vârsta tânără, fără părere de rău, satisfăcut de tot cece înfăptuise; la fel cum murea Alex. col Mare încununat de laurii biruinții, (la vârstă destul de tânără, la fel cum murea Isus pe cruce cu gândul misiunii împlinite, așa a murit Staicu Mihalache la vârsta numai de 35 ani, pe șanțul anticar dela Cubanea, fără părere de rău, satisfăcut de cece înfăptuise, încununat de laurii biruinței și cu gândul misiunii împlinite.

S

Dacă am fi în timpurile vechi, ar fi trebuit să-i facem statue, s'o punem în templu, în rândul Zeilor. Totuși, în inima și amintirea noastră, Staicu Mihalache, va fi mai viu și mai puternic decât un zeu din vremurile antice. El va fi îndemn și călăuză, pentru multe generații în viitor, va fi pilda vie a tuturor, deși poate nu a fost cunoscut așa de bine până acum, pentru tot ce făcea, pentru că el nu căuta să-și strige la răpântii faptele lui pentru a fi cunoscut de toți. Și dacă în viață nu a căutat să-și bată toba faptelor lui, este tot pentru frumoasele lui calități.

● maxină din Sanscrite, îl caracterizează cum nuse poa te mai bine:

„Sgomot fac cei răi și josnici,

„Nu cei nobili, bagă sama;

„Aurul nu poate face

„Sgomotul ce-l face-arama”.

El a fost aurul cel nobil și de mult preț, nu arama sunătoare.

Iată cine a fost Staicu Mihalache.

GH. I. POPESCU

EROUL ION T. CÂRSTOIU

Providența, cu legile sale nepătrunse, te conduce uneori pe căi neprevăzute sau te silește să vezi, să auzi ori să vorbești despre ființe cari și-au fost dragi și a căror dispariție lasă gol atât în familie, cât și în societatea în care și desfășura activitatea.

— Aceste legi ne fac astăzi să ne reamintim de cel ce-a fost Ion T. Cârstoiu.

Fiu de țaran, născut în anul 1908 în satul Tătărani D-vița, și-a petrecut copilăria în tovarăria celor de-o vârstă cu el, alergând pe dealurile sau luna din apropiere, bătând țurca sau afundându-se în apa Dâmboviței.

Școala primară a învățat-o în sat fiind clasificat, printre primii ce-ace a determinat pe părinți, cari cu toate că nu dispuneau de situație materială bună, totuși să-l dea mai departe la învățătură.

În anul 1921 reușește ca bursier la Școala normală „Ion Heliade Rădulescu” din Târgoviște — unde termină cu succes și și ia în 1927 diploma — bucuria lui și nădejdea celor ce munciseră și cheltuiseră cu el.

Primii doi ani din tinerețea și entuziasmul caracteristic vârstei i-a dăruit pentru luminarea copiilor și fraților ardeleni, fiind numit ca învățător stagiar în comuna „Muntele Rece”, jud. Cluj.

Înteruptă pentru un an activitatea-i de a-

postol — pentru îndeplinirea datoriei de militar — și-a reluat-o, cu aceeași căldură fiind detașat la școala din satul Drăgănești D-vița. Înainte de începerea anului școlar sa' căsătorit în satul natal luându-și tovarășă ideală, care l-a înțeles și care i-a îndulcit multe din neajunsurile vieții de apostol.

3 ani a muncit cu râvnă, fără gânduri de mărire, culegând laurii mulțumirii de sine, că și-a îndeplinit datoria și regretele unanime ale cetățenilor din sat, la despărțire.

În fiecare dimineață și seară — pe timp de iarnă sau vară — parcurgeazeci de km. pe bicicletă de acasă la școală și invers, împacând misiunea de învățător al satului cu cea de cap de familie și de părinte.

Așa și-a îndeplinit datoria la școlile din „Ungureni”, „Picior de Munte”, „Pribolu”, „Dragodănești”, dând mereu din sufletul său bogat, până ce în sfârșit după 10 ani de colindare, ca un adevărat misionar, s'a transferat definitiv în satul lui drag Tătărani, de care era legat prin naștere, căsătorie, rubedenii, unde avea să și închine tot restul activității sale. Dar, după cum zice cronicarul: „nu sunt vremile sub om, ci bietul om sub vremuri”, situația internațională l-a forțat ca în locul condeiului să pună mâna pe armă, pentru reîntregirea hotarelor.

A urmat cu succes cursurile reduse ale școlii

EROUL FLOREA BOLANGIU

Născut în com. Rodu Rizii în anul 1911, a absolvit școala normală din Târgoviște printre cei dintâi elevi. Invățător titular a fost numit în Durostor și cel din urmă post l-a avut în com. Masutlar. Cadrilaterul fiind predat Bulgarilor, el a plecat de acolo ca refugiat, fiind utilizat la școala din com. Produlești, jud. D-vlța. În acest din urmă loc, el a lăsat în urma sa

casă proprie, soție (Roza Bolangiu) și trei copii minori: Costin, Zizi și Sotir.

În războiul cu Rușii el a intrat dela 22 Iunie 1941, a luat parte la cinci atacuri și pe ziua de 30 August 1941, a căzut rănit în piept de o schije de obuz.

A căzut în luptele dela Odesa și se găsește înmormântat în cimitirul satului Gildendorff (un sat lângă Odesa).

EROUL RADU NICULAE

Născut și crescut la Braniște-Dâmbovița, era fiul pensionarului Ilie Radu Nicolae, învățătorul satului Braniște.

Fire loială și minte desghețată și-a ales meseria de învățător și educator al tineretului satelor noastre.

Ca elev plutonier de rezervă dă dovadă de spirit militar, răspunzând la toate chemările și îndeplinind cu frot toate însărcinările și poruncile.

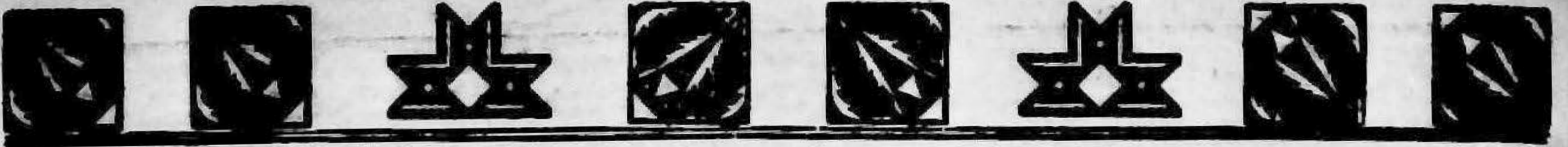
A luat parte la luptele dela Prut. Mergând

în fruntea ostașilor până la Est Țiganca, un proiectil de brandt inamic nu-l cruță pe acest îndrăgneaș luptător.

A căzut la datorie, luptând pentru pământul și libertatea Basarabiei și pentru credința creștină.

A fost decorat Post Mortem cu medalia „Virtutea Militară” cl. II de război.

Regimentul de Gardă
„Mihai Viteazul”

EROUL CIOBANU STERIAN

Născut la 13 Martie 1906, în comuna Schineni, județul Tutova, Sterian Ciobanu a obținut diploma la școala normală „Principele Ferdinand” din Bârlad, în sesiunea Iunie 1925, fiind clasificat printre primii absolvenți.

Orfan de războiu a dus greul vieții fiind lipsit de sprijinul și mângâierea părintelui său, care s'a jertfit pentru întregirea neamului românesc.

După absolvirea școlii normale Sterian Ciobanu își face stagiul militar și apoi este numit învățător în județul Caliacra, unde muncește din tot sufletul pentru cauza românească, fapt care-i atrage simpatia coloniștilor macedoneni.

Venit în județul Dâmbovița, Sterian Ciobanu fire comunicativă, se face repede cunoscut și simpatizat în cercurile învățătorești.

Lecțiunile ținute de el la școala populară a căminului cultural din Pucioasa, erau desfătătoare, iar seriile de elevi cari l-au avut pe Ciobanu ca învățător, nu vor uita niciodată dragostea părintească ce le-o arăta. Era un adevărat model de soț, tată și învățător. Știa să fie prieten adevărat și să-și creeze prietenii sincere.

La aflarea vestii că bolșevicii ne-au răpit Basarabia și Bucovina, eram în Târgoviște cu Sterian Ciobanu. El s'a cutremurat și a strigat plin

de indignare: „De ce să nu luptăm!” Sufletul lui de român se revolta. Am venit cu el în tren până la Pucioasa, dar nu mai era comunicativ și spiritual.

Plotonierul T. R. Ciobanu Sterian a fost apreciat de comandanții săi și a fost citat la Radio, la ora ostașului în ziua de 8 Septembrie 1941, pentru bravură și eroism, avansat și decorat post mortem.

Dragă Steriane, dormi liniștit în mormântul tău provizoriu, și fii sigur că soția ta, Dănuț copilul tău drag, și noi toți prietenii tăi nu te vom uita niciodată. Tu și toți cei morți ca tine sunteți exemplare de mare cinste în galeria eroilor neamului. (Dar mai presus de orice voi sunteți eroii crucii, martirii creștinismului în lupta cu hoardele întunerecului.

Voi din cer comandați armatele creștine și îndrumați-le spre biruința deplină asupra păngăritorilor de biserică.

Așteptăm comanda voastră sfântă și fiți siguri că vom ști să vă răsbunăm, spre cinstea neamului românesc pentru biruința bisericii creștine.

C. IONESCU
Învățător Pucioasa

EROUL GOGU MATEESCU

Născut în comuna Pitaru, a urmat cursurile fostei școli normale din Târgoviște, fiind învățător. Mândria modestei familii Mateescu, din puținul salariului său, ajuta părinții să-și țină o băcănioară în satul natal. Era învățător în comuna Odobești din Dâmbovița, distanță de 3 km. de Pitaru, la școala cu bun renume a fratelui Marinescu.

Suflet bun, dar închis; deaceia părea posac. În fond însă, nu era așa! L-am avut elev în clasa V-a primară, în 1920 și de atunci chiar, Gogu mi-a făcut impresia inexactă de posac și cu această impresie rămăsesem despre el și când mi-a devenit coleg. Sunt unele erori cari te stăpânesc multă vreme, dacă ai apucat să-ți faci dela început ideea greșită. Și mie — sufletul delicat al lui — mi se închidea, cum se închid zorelele dimineața, când razele soarelui încep a încălzi mai tare. Doar vioarei lui dragi — cu care cânta minunat și mai mult pentru el — desvelea sufletul său duios și plin de blândețe, Gogu. La Odobești însă, sub bagheta magică a maestrului în haz și voce bună a țiganului, Mateescu s'a transformat complet, devenind el însuși un timid glumeț și un bun și harnic dascăl

Ce înfrigurat era el la examenul de absolvire

al cl. VII-a, ce s'a ținut anul trecut la Odobești! Lipsea maestrul Țiganu — fiind concentrat — și Gogu se trudea din răspuțeri, ca școala lor să fie tot așa, cum fusese.

După examen a venit pela mine — la Pitaru — la grădina mea de pomi și zarzavat unde mușciam cu elevii și mi-a propus ca, atunci când voi putea să mă transfer la Muscelul meu drag, să-i vând lui căminul și grădina și să-l ajut să vină în locul meu. Îm făgădui; dar Dumnezeu care orănduește totul, a vrut altfel!

Văzând tatăl său, că dela un timp Gogu care lupta ca sergent T. R., pe frontul contra bolșevismului — nu mai dă nici-un semn de viață, i-a scris încă o c. p., anexându-i una pentru răspunsul atâta timp dorit! Dar, vai! O. p. trimisă să-i aducă veste bună dela Gogu lui cel drag, întâi ce glăsuia:

27 August 1941

Domnule Mateescu,

„Vă facem cunoscut prin prezența că, fiul „Dvs. sergentul T. R. Mateescu Gheorghe, a murit la data de 27 Iulie a. c. și a fost înmormântat în cimitirul de lângă biserică comunei Pavlovca-Ucraina.

Șeful Bir. Mobilizării Bat. 6 M. D.
Locot., indescifrabil

Mal ușor ar fi suportat părinții și frații lui un trăsnet căzut din înaltul cerului pe capetele lor toate, decât această grozavă vestel Sărmanii! Nemângâiați vor rămâne pentru tot restul vieții lor. bătrânii săi părinții Cine-i va mai ajuta de azi înainte; cine va mai veni încărcat cu marfă pentru micuța lor prăvălioară; cine le va mai ușura grelele vremi ale bătrâneții lor? Cine! Căci Gogu, flăcăul lor drag și fală familiei lor, zace astăzi în recele pământ al Pavlovscăi, în Ucraina! „Blestem pe tine braț dușman!”

Seara, în nopțile primăverii, în parfumul suav al săcămilor 'do care-i atât de bogat Pitaru, vioara lui Gogu, nu va mai scoate de azi înainte, nici-o notă, nici-un suspin...

Vor trece ani... Primăveri după primăveri vor trece și azdarnic va fi așteptatul d-tale, nono Mitică! Deprinde-te cu gândul că Gogu-l mort și sunetele vioarei lui, asurzite pentru veșnic căci așa a vrut Dumnezeu!

Iar tu colegule — fostul meu copil sufletos drag, dar neînțeleș dormi acolo departe, în pământuri străine, somnul do veșci liniștit, căci gândul nostru, al tuturor color ce te-au cunoscut, te ocrotoste cu căldura sufletului nostru, erou, căzut la datorie și prin aceasta, sfânt între sfinți!

Fostul tău dascăl

I. G. ISTRATE-PITARU

14 februarie 1942 — Pitaru.

Eroul Retaru N. Stefan

Eroul Ghinea M. Nica

Eroul Const. Giulelea

EROUL IANCU V. CRISTESCU

Născut în comuna Vișina jud. Dâmbovița la 7 Iunie 1910, fiind în vârstă de 31 ani.

Este învățător definitiv cu 1 gradajie. A fost absolvent al școlii normale de băoți din Târgoviște diploma cu seria 1930.

A funcționat în Dobrogea, la școala Potlogi-Dâmbovița, la școala Malu-Sălajiu Transilvania și în urmă transferat la Dragodana-Dâmbovița.

A fost mobilizat cu gradul de sergent t. r., contig. 1932 la Batalionul I Vanători de Munte, compania Mitralieră, dela 22 Iunie 1941, fiind

concentrat mai dinainte, cu care a intrat în războiu, începând din Bucovina, a luat parte la toate luptele până în Crimeea, unde a căzut în ziua de 19 Decembrie ora 9,30 la asaltul dela Muntele Capela în fața Sevastopolului.

Este căsătorit cu Virginia Iancu Cristescu, copil nu avem.

Alături aci și o fotografie.

Cu stimă,

VIRGINIA I. CRISTESCU

EROUL CONSTANTIN BUICA IONESCU

Ini adun amintirile cari sunt în legătură cu această viață. Văd pe „Costică al lui Buică”, cum îi zicea toată lumea, pe când era încă elev al școlii normale, cerând învățătorilor din sat, voia de a preda lecțiuni și ce căldură punea el în exercitarea oficiului de dascăl? Înțelegem că nu întâmplarea îl mânăse spre apostolat, ci o pasiune personală neînvingătoare. Il văd desfășurând în căminul cultural o activitate plină de avânt. De acum școala și căminul sunt văduvite de sufletul lui aprins și de o lumină ce palpăia așa de puțin! Il văd la Biserică în toate vacanțele cântând frumos.

Nimic nu-l revoltă mai mult ca abuzul. Singura autoritate pe care o recunoștea era a dreptății și dacă aceasta nu se făcea, numai cu Dumnezeu nu se bătea pentru ea. Un coleg care a vorbit la parastasul ce i-am slujit, spunea că până acolo mergea el cu apărarea celui nedreptățit, încât lua adesea asupra-și vina celui slab, pentru că cu forța convingerilor lui să biruiască în sfârșit dreptatea. Dar cât era de bun Costică, același vorbitor confia părinților, că hainele despre care aceștia fuseseră anunțați că i-au fost furate, au fost dăruite de nobilul proprietar, unui coleg sărac. În legăturile cu oamenii totdeauna fără cusur și de o rară finețe, duce cu el dincolo la hotarele lumii pe care o părăsește, secretul afecțiunii ce a inspirat celor cari l-au cunoscut. Către sfârșitul lunii Mai, atunci când norii amenințători ai războiului au început să se adune pe cerul României, Costică care plecă după un mic concediu, la școala de ofițeri, cu delicata și îndatoritoarea lui atenție, ne vizită pentru a-și lua rămas bun. „Sunt pregătit sufletește, zicea el, pentru ce va veni.

O singură mahnire o păstrez într'un colț al sufletului, adăogă după aceea, cu'n accent de dureroasă emoție: de-o fi să nu mai mă întorc grea durere o să apese zilele din urmă ale bătrânilor. Le-aș fi fost poate un pârdașnic de sprijin la bătrânețe!

Și-a strivit, sub gene o lacrimă și a continuat: dar să știi nene Părinte că îmi voi face

datoria.

Și și-a făcut-o întreagă plutonierul Ionescu. Ager și cutezător, trei luni a stat în linia întâia a frontului. De zeci de ori, de sute de ori spiritul lui năvalnic și clocotitor, îl va fi mânăat înainte, mereu înainte, peste lanuri, peste păduri, prin ape, pe creste de deal, pe povârnișuri de vâl. Cu temperamentul lui neînfricat, simțind cu toată carnea lui măreția cauzei pentru care se bătea, el își agonisea răsplata neprețioasă pe care Dumnezeu o dăruiește celor cari luptând pentru țara lor, luptă pentru el însuși.

Mereu îmbărbătând, mereu glumind cu ostășii, cum îmi spunea un tovarăș al lui de arme, era la luptă pildă teribilă de curaj, după ce în viața obișnuită, fusese una de caracter.

Nu-ți fie teamă Ioane, îndemna el pe conștețanul camarad. Uite Odesa colea și să vezi ce facem noi, când după ce om lua-o ne ducem acasă biruitoari.

Ion a venit acasă, dar Costică a căzut la 28 August 1941. Trupul lui mândru odihnește, acum la umbra unei cruci, la 4 kilometri de Odesa, în satul Ghildendorff. Acolo va fi de-apururi unul dintre uriașele semne, care va vorbi Istoriei despre vitejia românească și de care se va apropia viitorimea recunoscătoare.

Pilda subliniează eroilor noștri ne răscolește trecutul însângerat și leagă cu el viitorul plin de nădejdi, întru înălțarea poporului român, mult și greu încercat.

Da! în gropile neștiute, pe bulgării stropiți de sângele fiilor lui, în genunchi azi neamul întreg spre rugăciune.

Pentru aceasta și noi care te-am iubit, dragul meu nepot, pe cari ne-a desfătat figura ta mândră, luminată de veselie, cari ne-am concentrat privirile admiratoare în apele adânci ale frumozilor tăi ochi, în sanctuarul acestei evocări ploase, prindem elogiul cel mai mișcat, pentru tot ceea ce ai fost tu în viață, pentru ceea ce ești acum, prin marea, prin totala ta jertfă.

Preot N. Popescu-Glodea

9 Martie, 1942.

CRONICA

ARD MALURILE NISTRULUI

de Const. Virgil Gheorghiu

FRAGMENT

lată-ii aceștia sunt.

În vreme ce îi privesc, evreii înaintează
măre.

Pare că șiragul care mânjește șoseaua, co-
loana aceasta a lor, nu se va mai sfârși.

Niciodată nu mi-am închipuit că voi putea
asista la o defilare așa de macabră.

Umbrele nopții începuseră a acoperi orașul.

Coloana evreilor se scurgea printre mormă-
nele de ruine.

Deasupra lor și deasupra orașului ars se
înălțau coloanele de fum.

Oare cine va putea să redea vreodată în-
tr'un tablou înfățișarea mijlor de evrei care
defilau în fața ruinelor orașului Bălți, pe care
cu câteva zile mai înainte îl distruseră?

Cine va putea reda aspectul acestei înspăi-
mântătoare coloane de ucigași cari înainta în-
cet prin frumosul orașului ars și prin mirosul
cadavrelor creștinilor aruncați de ei în flă-
cări?

Dinspre mahalale veneau din când în când
câte un bărbat sau câte o femeie cu copilul
de mână căutându-și casa arsă.

Populația creștină din Bălți s'a refugiat în-
grozită de teroarea iudeo-bolșevică pe dealuri
unde a stat înșoșată, distrusă de osteneală
și de spaimă, zile și nopți de rândul.

În urma lor bandele de criminali și distru-
gători le-au devastat toată agoniscala și le-au
ars casele.

Acum acești nefericiți pribegi se întorc de
pe ogoarele din jurul orașului Bălți cu spaimă,
pentru a vedea dacă nu a mai rămas ceva
din vatra lor.

Și venind dau cu ochii de coloana evreilor.
Întâlnesc pe acei cari le-au distrus casele,
i-au batjocorit și le-au ars totul.

Și nenorociții pribegi, cu ochii înlăcrămați,
privesc la armata criminală care defilează si-
nistru în fața vetrelor arse ale orașului!

Mă uit la ceas: E ora zece.

Nu a trecut până acum nici n'au automobil
spre Chișinău.

Ostașul german mă sfătuiește să mai aștept.
Pe urmă el s'a retras, ducându-se să se culce
fiindcă a doua zi la ora trei dimineața intră
din nou în post.

Am mai stat în mijlocul străzii cam o ju-
mătate de oră pe urmă m'a doborât oboseala.
Știam că nu voi găsi nicăeri un loc unde să
mă odihnesc așa că eram hotărât să dorm
undeva între aceste ruine.

În fața mea era însă biserica Soborului cu
acoperișul distrus. M'am gândit că aș putea
găsi un culcuș în curtea bisericii. Și am in-
trat. Nu-mi puteam explica faptul că bise-
rica nu a ars cu toată că împrejurul ei toate
casele sunt transformate în cenușă.

La poartă mă întâmpină o sentinelă ro-
mână. Îi spun că vreau să dorm în noaptea asta
undeva în curtea bisericii.

Ostașul îmi propune însă un loc de dormit
mai bun: În casa parohială care a scăpat și
ea neatinsă de pârjol.

Pentru asta trebuie să cer însă încuviințarea
comandantului companiei care se află chiar
în casă.

M'am prezentat atunci locotenentului de re-
zervă Bucurică Gheorghe, care era comandantul
acestei companii de ostași însărcinați cu re-
glementarea circulației.

Locotenentul este de o ospitalitate într'ade-
văr românească.

— Înainte de a vă culca poate vreți să bei
și un pahar cu lapte, îmi spune dânsul, apoi

gără să mai aștepte răspunsul îmi toarnă într'o căniță albă lapte bătut.

Începem a vorbi. Alara e'ntueroce beznă. În curtea bisericii ostașii care au terminat masa se pregătesc de culcare. În văzduh se aude zbârnăitul câtorva avioane rusești. Ce căută ele deasupra orașului ars?

— Vor să arunce bombe pe jeratec fiindcă altfel nu fac explozie, glumește unul din ostași căruia nu-i pot distinge în întunecarea fața, dar îi ghicesc ochii sclipitori și ageri.

Într'un oraș ars când apar avioanele inamice, nu sună nimeni alarma. Așa că bănuim, atunci când nu mai auzim zbârnăitul motoarelor că avioanele s'au depărtat și ne continuăm mai pe îndelete discuția.

Dar nu a trecut multă vreme și auzim în curtea bisericii câteva mirolăituri sinistre.

Întreb ce este.

— Nu-i nimic, îmi spune locotenentul. Sunt pisicile orașului, care vin flămânzite de pe dealuri în fiecare noapte.

Căut să continui discuția, dar mirolăiturile jalnice ale pisicilor devin din ce în ce mai insistente și mai numeroase.

Leșim în tinda casei.

În curtea bisericii vedem câteva zeci de licăriri cari scilipeau în noapte: Erau ochii pisicilor flămânde.

Când am ieșit noi din casă ele în loc să fugă s'au apropiat mai mult de scări. Le vedeam ieșind din tufișuri, de sub gard, din dosul porți, de sub ceardac, de pretutindeni, și ochii lor luminau ca jeraticul.

Cât de grozav le scânteiau ochii.

Am încercat să le număr: Zece, paisprezece, treizeci și două...

Dar ochii cari ard în noapte se înmulțeseră mereu, apar de pretutindeni și numărătoarea e imposibilă.

Și toate pisicile acestea au început acum a mirolăi prelung, jalnic, sfâșietor.

— Dece s'au adunat aici? Întreb eu cu vocea stinsă, fiindcă un fior rece îmi trecuse prin tot trupul la vederea acestor pisici și la auzul macabru lor mirolăit.

— Acestea sunt pisicile orașului Bălți. Când a fost incendiat orașul ele au fugit pe câmpu-

rile dinprejur unde au stat fugare, ca și oamenii, zile și nopți dearându-l, îmi răspunde locotenentul Bucurică. Acum aceste pisici sunt flămânzite peste măsură și vin în oraș pentru a găsi ceva de mâncare. Se duce fiecare din ele acolo unde știau că le este casa. Dar în loc de casă nu găsesc decât o movilă de cenușe.

Pisicile încep atunci a rătăci pe ulițele pustii mirolăind, leșinate de foame. Toată noaptea cutreeră printre grămăzile de cărămidă arsă și de scruin, cu ochi sclipitori, căutând ceva de mâncare.

Și nu găsesc nimic, nicăeri.

Corul de mirolăituri sfâșie sinistru nopțile toate, fără contenire.

Aflu apoi că imediat ce au simțit aceste pisici că în curtea bisericii s'a înjghebat o așezare omenească au început să vină acolo în cărd și mirolăie cu nădejdea că li se va da ceva de mâncare. Toată noaptea cutreeră tufișurile cimitirului, se cațără la ferestre, la ușă, se urcă pe acoperiș și sgârfe cu ghiarele...

— Și sunt multe? Întreb eu.

— Sunt câteva sute. Ostașii mei le-au văzut dimineața. Unele dintre ele au blana arsă pe jumătate. Altele au tot corpul părțit și răni mari pe spinare.

— Și nu li se poate da ceva de mâncare ca să nu mai mirolăie atâta?

— Soldații își împart în fiecare seară hrana cu ele, dar nu e suficient cât li se dă. Ele sunt flămânzite tare...

În vreme ce vorbeam cu locotenentul Bucurică, pisicile flămânde s'au strâns la picioarele noastre și ochii lor, foarte aproape unul de altul, păreau o cuvertură cu broderie luminoasă.

N'am mai putut suporta prezența și mirolăiturile lor și am intrat în casă.

Aflu că nu numai pisicile dar și câinii din oraș vin în fiecare noapte pe străzile pustii cutreerând ruinele fumegânde lihnite de foame și lătrând sinistru spre lună.

— Cum se face că a scăpat biserică Soborului numai cu acoperișul distrus, când toate casele dinprejur sunt arse? Întreb eu curios.

SUMARUL:

VICTOR GHICULESCU: Cei nouăsprezece.

ION DORU. Treptenic 1941 (versuri).

Pr. Dr. C. NIȚESCU-ZLATIAN Modest prinos de recunoștință

I. D.: Primăvară basarabeană (versuri).

IANCU MILEA: Cu gândul la eroii noștri.

Pr. N. POPESCU-CERNEA: Lecție model.

LAZĂR ȘTEFĂNESCU: Plecate și smerite gânduri.

Pr. ECON. STAVROFOR G. DICULESCU: Piatra cea din
capul unghiului.

IOSIF DUMITRESCU: Radu (versuri).

Pr. GH. PANAITESCU-Bezdea: Jertfa lor....

* * * Din carnetul de companie al plut. T. R. Milea Iancu.

ILEANA L. ȘTEFĂNESCU: Plânge Maș Crăciun....

ION COSTACHE MANGA: „Trei din seria 1930”.

EVOCĂRI

CRONICA